

DE ALGEMEENE VERGADERING

VAN

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN,

DOOR

D. MULDER Jr.

VEENDAM. — J. MULDER Tzn. — 1884.

M.

DE ALGEMEENE VERGADERING

VAN

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN.

DE ALGEMEENE VERGADERING

VAN

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN.

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD

VAN

Doctor in de Rechtswetenschap,

AAN DE

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM,

OP GEZAG VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

Dr. A. PIERSON,

Hoogleeraar in de Faculteit der Letteren,

VOOR DE FACULTEIT TE VERDEDIGEN

op DONDERDAG 14 Februari 1884, des namiddags te 3½ ure,

DOOR

DERK MULDER Jr.,

GEBOREN TE WINSCHOTEN.

VEENDAM. — J. MULDER TZN. — 1884.

7/23/29

Aan mijne Ouders.

INHOUD.

De algemeene vergadering van Naamlooze Vennootschappen.

BEGRIP.

Wanneer eenige personen een kapitaal bijeenbrengen om daarmede ten hunnen bate, of ten bate hunner rechtverkrijgenden, daden van koophandel te verrichten, dan zal, mits aan de formeele vereischten zij voldaan, eene Naamlooze Vennootschap ontstaan als de bedoeling der oprichters is, dat de Vennootschap niet verder zal aansprakelijk zijn dan dit kapitaal, en zijzelven *alleen*, ten opzichte der Vennootschap, voor zooveel hun aandeel betreft [1]).

De Naaml. Vennootschap is een rechtspersoon; zij heeft een eigen vermogen, d. w. z. dat het onafhankelijk is van dat der deelhebbers, en het jus standi in judicio.

Physieke personen zijn natuurlijk noodig om de moreele persoon te vertegenwoordigen.

De organen, welke voor de Naaml. Vennootschap optreden, zijn:

---

[1]) Artt. 36 en 37 W. v. K.

het bestuur, 't welk de dagelijksche leiding der zaken heeft;

commissarissen, die het onmiddellijk toezicht op het bestuur uitoefenen, en welker aanwezigheid onze wet [1]) facultatief stelt, in tegenoverstelling van andere wetgevingen, o. a. van het Allgem. Deutsche Handelsgesetzbuch, dat in art. 209 no. 6 voor iedere Naaml. Vennootschap een »Aufsichtsrath" verlangt, — en in de derde plaats de *Algemeene Vergadering* van aandeelhouders.

Onder »vergadering" verstaat men in de gewone spreektaal eene samenkomst van *verscheidene* personen, met het doel een of ander onderwerp te bespreken of handeling te verrichten. Op zulk eene vergadering kunnen door de gesamenlijke personen, verschillende handelingen verricht worden, of de wenschelijkheid van 't een of ander door stemming worden uitgesproken.

Het essentieele verschil tusschen eene gewone vergadering en eene algemeene vergadering der Naaml. Vennootschap [2]) bestaat, volgens mijne meening, daarin dat in de eerste de belangen der aanwezigen worden vertegenwoordigd, dat ook alleen deze kunnen worden gebonden door besluiten der

---

[1]) Art. 44 W. v. K.

[2]) Wanneer wij in 't vervolg spreken van „algemeene vergadering" bedoelen wij steeds die eener Naaml. Vennootschap.

vergadering, maar daarentegen in de tweede de Vennootschap wordt vertegenwoordigd, *niet* de aanwezigen, *evenmin* de deelgenooten in de Vennootschap, maar deze zelve als moreel persoon; de algemeene vergadering is een orgaan van het geheele lichaam, dat wij de Naamlooze Vennootschap noemen[1]).

Door de besluiten der Algem. Vergadering worden, — waarop wij later terugkomen, — wanneer deze besluiten zijn genomen binnen en ingevolge den werkkring door de Statuten voor de Algem. Verg. vastgesteld, niet alleen de aanwezige aandeelhouders, maar ook de afwezigen gebonden.

Deze bepaling, die wij in vele statuten vinden uitgedrukt, moet aldus worden opgevat, dat zoodanig besluit wordt geacht te zijn een besluit der Vennootschap, waartegen de minderheid en de afwezigen niet kunnen opkomen.

De vraag of eene reederij-vergadering is eene algemeene vergadering, zooals wij die bij de naamlooze vennootschappen vinden, of zelfs door bepalingen in het reederij-contract eene dergelijke vergadering kan worden, meenen wij ontkennend te moeten beantwoorden.

---

[1]) Statuten der Nederl. Bank, art. 35; M[ij] Aastroom, art. 17; M[ij] Het Noorden, art. 25; Oesterr. Boden-Credit-Anstalt, art. 56; Nederl. Handelmaatschappij, art. 13; Bouwkas, art. 10; van het Westelijk Entrepot, art. 16.

In de eerste plaats beslissen de reeders over hunne belangen, zelfs zonder dat ze samenkomen, wat bij de vennootschap nooit het geval is, maar vooral beslissen de reeders niet bij meerderheid van de ter vergadering opgekomene aandeelen, doch de meerderheid van 't geheel der aandeelen geeft den doorslag ('t kleinste aandeel geeft éene stem, art 320 W. v. K.)

Dit tweede verschilpunt geeft den doorslag, omdat daarvan door geene bepalingen van het reederij-contract kan worden afgeweken, door de duidelijke beslissing in art. 320 W. v. K., 't welk zegt dat: »de belangen der gesamenlijke reeders worden ge»regeld bij meerderheid van stemmen, naar even»redigheid van ieders aandeel."

Eene bepaling in het reederij-contract opgenomen, 't welk inhield dat de reederij-vergadering bij meerderheid van de opgekomene aandeelhouders zou beslissen, is daarom als niet geschreven te beschouwen.

De reederij-vergadering vertegenwoordigt dus *niet* de reederij, terwijl de Algemeene Vergadering *wel* de Vennootschap vertegenwoordigt.

Andere verschilpunten in de bevoegdheid van reeders op de reederij-vergadering, en van aandeelhouders op de Algem. Vergadering, zooals het recht der reeders om de minderheid te binden tot bijbetaling naar evenredigheid hunner aandeelen, komen, na dit beslissende punt, niet meer in aanmerking.

Eenige lieden, zonder oproeping, zonder voorafgaande afspraak zelfs, bijeengekomen, kunnen eene vergadering vormen.

Alle leden eener kiesvereeniging zonder oproeping vergaderende, kunnen b. v. een besluit nemen waardoor alle leden zedelijk gebonden zijn — maar zijn aan de vereischten eener Algem. Vergadering eener naamlooze vennootschap voldaan, indien *alle* aandeelhouders eener Naaml. Vennootschap bijeenkomen zonder voorafgaande oproeping? [1])

Wij zouden deze vraag ontkennend willen beantwoorden, en dus aan de besluiten eener dergelijke vergadering van aandeelhouders alle kracht ontzeggen, op grond dat de meeste wetgevingen en alle statuten bepalingen bevatten op *welke wijze* zulk eene Algem. Vergadering moet tot stand komen. Gewoonlijk geschiedt dit door eene oproeping door Commissarissen, of het bestuur, en in enkele gevallen kan zij gedaan worden door aandeelhouders; altijd echter is eene oproeping vereischte. Zonder die oproeping dus geene Algem. Vergadering, maar bovendien bijna alle statuten [2]) bepalen, dat de Algem.

---

[1]) A. Renaud „das Recht der Actiengesellschaften, pag. 460 v.v."

[2]) Statuten: Ned. Bank, art. 35; Aastroom, art. 17; Mij Het Noorden, art. 25; Oest. Boden C. A., art. 56; Ned. Handelmaatschappij, art. 13; Bouwkas, art. 10; Westelijk Entrepot, art. 16.

Vergadering *de Vennootschap vertegenwoordigt* — d. i. eene vergadering op eene bij de statuten bepaalde wijze tot stand gekomen — waaruit volgt, dat niet de aandeelhouders de Vennootschap vertegenwoordigen, dus ook niet een voor de Vennootschap geldend besluit kunnen nemen.

Hiertegen zou men kunnen aanvoeren, dat wanneer de Algem. Vergadering, waarop dan toch meestal slechts een gedeelte der aandeelhouders verschijnt, — de Vennootschap vertegenwoordigt, dan zeer zeker het geheel der aandeelhouders diezelfde vennootschap moet vertegenwoordigen, doch vergeet men dan niet dat de wet, of statuten in 't algemeen niet van het *getal* der opgekomenen ter vergadering spreken, maar alleen vereischten stellen *voor de wijze waarop* zulk eene vergadering tot stand moet komen? Deze vereischten ontbreken in 't genoemde geval, waarom er dus ook geene algemeene vergadering kan bestaan, al zijn in dat gesteld geval *alle* aandeelhouders tegenwoordig.

OPROEPING.

Voor eene algemeene vergadering van naamlooze vennootschappen is dus eene der vereischten eene oproeping.

Zij geschiedt op verschillende wijze n.l. door indi-

vidueele oproeping, welke alleen mogelijk is wanneer de aandeelen op naam zijn, en door aankondiging in de nieuwsbladen, die al of niet daarvoor door de statuten zijn aangewezen [1]).

Gewoonlijk schrijven de wet of de statuten ééne gewone jaarlijksche algemeene vergadering voor, waarvan de tijd, wanneer ze dient gehouden te worden, meer of minder bepaald, in de statuten, ja zelfs soms in de wet wordt opgegeven.

Zoo beveelt het Engelsche recht eene gewone Algem. Vergadering op den eersten Maandag in Februari van ieder jaar, het Italiaansche wetboek in de eerste drie maanden van het boekjaar, het Allgem. Deutsche Handelsgesetzbuch eene in de eerste zes maanden en evenzoo das Schweizerische Obligationenrecht [2]).

De Engelsche bepaling werkt echter alleen, indien de statuten zwijgen over eene jaarlijksche vergadering; de Fransche en Belgische wet stellen slechts minstens eene jaarlijksche vergadering verplicht, terwijl zij de tijdsbepaling aan de statuten overlaten.

Onze wet spreekt wel van eene verplichting van

---

[1]) Statuten: Het Noorden, art. 31; Ned. Bank, art. 36 en 38; Aastroom, art. 17.

[2]) A. D. H. G. art. 239 j° 224; Loi sur les sociétés 24 Juli 1867, art. 27; Code de commerce de la Belgique art. 60; W. v. K., art. 55; Codice di commercio, art. 154²; das Schweizerische Obligationenrecht, art. 644.

het bestuur eenmaal 's jaars aan de vennooten opgave der winsten en verliezen te doen, en zegt dat dit op eene algemeene vergadering *kan geschieden*, doch deze bepaling is niet impératief, zoodat eene jaarlijksche algemeene vergadering hier kan worden vervangen door ter visie legging of toezending der balans.

Zooals wij reeds vroeger schreven, geschiedt de oproeping door het bestuur of een lid van 't bestuur, door commissarissen (Aufsichtsrath, commissaires, conseil de surveillance, auditors, sindaci) — en in enkele gevallen door aandeelhouders.

Onze wet bepaalt dienaangaande niets en laat het dus aan de statuten over, die ook de bovenstaande drie onderscheidingen maken, waarbij soms ook twee machten gecombineerd, — b. v. bestuur in overleg met commissarissen, — eene vergadering kunnen beleggen [1]).

Steeds is een bepaald minimum der aandeelhouders, of van het kapitaal, of deze gecombineerd, noodig om tot eene oproeping te geraken.

Het A. D. H. G. geeft in de eerste plaats in

---

[1]) Statuten: Ned. Bank, artt. 36 en 38; Aastroom, art. 17; Oesterr. Boden Cred. Anst., art. 58; Concertgebouw, art. 20; Bouwkas, art. 12; Kasvereeniging, artt. 31 en 34; Woningm[ij], art. 14; Ned. stoomdrukkerij, art. 8; Het Noorden, artt. 25 en 29.

art. 236 »der Vorstand" het recht tot oproeping, en in de tweede plaats aan de »Aufsichtsrath" in art. 225*a*, terwijl het aan de statuten is overgelaten nog andere wijzen van bijeenroeping te bepalen.

De Italiaansche wet doet de gewone algem. vergadering door de »administratori" (het bestuur) oproepen; de Fransche wet van 1867 zegt in art. 33 van de commissarissen: »ils peuvent toujours en cas »d'urgence, convoquer l'assemblée génerale."

Wie de jaarlijksche algem. vergadering en de andere buitengewone vergaderingen convoceert laat zij, zoo 't schijnt, aan de statuten over te bepalen.

De Companies Act geeft eene andere regeling door te bepalen, dat de articles of association aangeven wie de algem. vergadering bijeenroept, en, bij gemis van dergelijke bepaling, kunnen vijf vennooten de vergadering bijeenroepen. Bovendien kan een vijfde van het aantal aandeelhouders het bestuur verzoeken eene vergadering te beleggen, 't welk daaraan binnen 21 dagen moet voldoen, bij gebreke waarvan de vennooten deze oproeping zelve kunnen bewerkstelligen [1]).

Verschil van regeling oogenschijnlijk genoeg, doch blijkt in bijna alle wetgevingen, dat, behalve voor

---

[1]) Code di C., art. 157; Schweiz. Oblr., artt. 643 en 645; Companies Act., art. 52; Regulations, artt. 32 en 34.

de gewone jaarlijksche vergadering, de wijze van oproeping aan de regeling door de statuten wordt overgelaten. De oproeping dient natuurlijk tijd en plaats aan te wijzen; de laatste zal wel steeds de zetel van de Vennootschap zijn, tenzij in enkele gevallen daarvan mag worden afgeweken.

PUNTEN VAN BEHANDELING.

Reeds eenige malen gebruikten wij de uitdrukking *jaarlijksche* algem. vergadering of de *gewone* algem. vergadering en *buitengewone* algemeene vergadering; deze uitdrukkingen zelve zeggen genoegzaam wat er onder moet verstaan worden; de eerste is vastgesteld door wet of statuten en heeft gewoonlijk jaarlijks op een vast tijdstip plaats, en 't geen verhandeld moet worden is ook steeds hetzelfde, terwijl de tweede als buitengewoon, op ongeregelde tijden wordt bijeengeroepen en even verschillende onderwerpen ter behandeling aanwijst.

Men moet echter niet meenen dat op de gewone vergadering, behalve de vaste punten van behandeling, niet ook nog andere mogen worden te berde gebracht; 't tegendeel is waar, doch de gewone vergadering is in de eerste plaats aangewezen tot het behandelen van de door de wet of statuten aan-

gewezen onderwerpen; zal er meer behandeld worden, dan dient de oproeping zulks te vermelden.

Voor de gewone jaarlijksche vergadering, waarop de in de statuten vastgestelde punten behandeld zullen worden, is eene oproeping, die vermeldt, dat het voor de *gewone* vergadering is, zonder meer, dus voldoende.

Niet alzoo, wanneer, behalve deze, nog andere zaken zullen beslist worden, en evenmin kan men volstaan met tot eene *buitengewone* vergadering op te roepen, door alleen in de oproeping te vermelden, dat er op dien tijd en die plaats eene algemeene vergadering zal worden gehouden. Volgens onze meening moet in 't eene geval 't geen meer dan op de *gewone* vergadering, en in 't tweede *wat* zal behandeld worden *kort* en *duidelijk* in de oproeping vermeld zijn.

Is deze opgave van de punten van behandeling niet verplichtend, dan volgt daaruit, dat op eene algem. vergadering alle mogelijke voorstellen (binnen de bevoegdheid door de statuten gegeven) door de aandeelhouders kunnen worden behandeld en beslist, waarvan 't gevolg zou zijn, dat òf 't bestuur, òf een groep aandeelhouders eene geschikte gelegenheid zouden kunnen te baat nemen om het een of andere plan door te drijven, en op die wijze de andere aandeelhouders te overrompelen.

't Is niettemin waar, dat zonder bepalingen dienaangaande in de statuten, de algem. vergadering, als vertegenwoordigende de Vennootschap — staande de vergadering voorstellen kan doen en daarover beslissen, waarom het zeker zeer noodig is, dat de wet of de statuten, om overrompeling of verrassing te voorkomen, de bepaling bevatten, dat alleen datgene mag behandeld worden waarover de convocatie spreekt.

Onze wet bevat weer niets over dit punt. Sommige statuten behelzen alleen de bepaling dat, ingeval van een voorstel tot wijziging der statuten, dit wijzigingsvoorstel vóór de vergadering aan de leden in de oproeping, of door tervisielegging moet bekend gemaakt worden [1]; andere, dat nooit meer mag behandeld worden dan de convocatie bevat, of door ter visielegging, of bekendmaking in de dagbladen, kan geacht worden bekend te zijn [2].

De Ned. Bank geeft kennis van de punten van behandeling in brieven van oproeping, ingeval van buitengewone vergaderingen, en legt anders de pun-

---

[1] Statuten: Het Noorden, artt. 30 en 31; Aastroom, art. 19; Woningm[ij], art. 47.

[2] Statuten: Ned. Handelm[ij], art. 15; West. Entrepot, art. 18; Ned. Bank, art. 36; Concertgebouw, art. 20; Ned. Stoomdrukkerij, art. 8; Bouwkas, art. 11; Gem. Crediet, art. 30; Boden Cred. Anstalt, art. 58; Surin. Bank, artt. 45 en 48.

ten waarover gehandeld zal worden ter inzage bij de hoofdbank, de bijbank en de agentschappen.

Volgens de statuten onder noot 1 vermeld, moeten ontwerp-veranderingen dier statuten vooraf bekend gemaakt worden — waaruit volgt dat, wanneer er geen sprake is van wijziging dier akte, de algem. vergadering zonder voorafgaande kennisgeving kan beslissen.

De meeste ontwerpers van statuten zijn echter, zeer terecht, van oordeel geweest dat de oproeping de punten van behandeling moet bevatten, en hebben zelfs sommige nog *uitdrukkelijk* de behandeling van andere zaken op de Alg. vergadering uitgesloten.

Zonder die *uitdrukkelijke* uitsluiting volgt toch wel uit het feit, dat mededeeling voorgeschreven is, dat geene andere zaken onderwerp van behandeling kunnen zijn; was zulks wel het geval, dan zou de geheele bepaling evengoed niet geschreven kunnen zijn, daar ze dan volstrekt, of bijna geene uitwerking zou hebben.

Bij de drie genoemde Maatschappijen zal het dus den Vennooten geoorloofd zijn rauwelijks voorstellen te doen; bij de andere blijft de algem. vergadering beperkt tot de punten van behandeling. De vreemde wetgevingen zorgen ook hier door eene impératieve bepaling, dat de oproeping steeds vergezeld ga van eene opgave der te behandelen onderwerpen. Zoo

de Duitsche, Italiaansche, Zwitsersche, Belgische en Engelsche wetten [1]).

Het Allgem. D. H. G. maakt eene uitzondering voor een voorstel om eene *buitengewone* algemeene vergadering te houden en evenzoo de Zwitsersche wet, die er nog bijvoegt:

»zur Stellung von Anträge und zur Verhandlun-
»gen ohne Beschlussfassung bedarf es der Ankündi-
»gung nicht."

De Fransche wet van '67 zegt er evenals ons wetboek van koophandel totaal niets van, doch zij vraagt in bepaalde gevallen, zooals statutenverandering — en dit waarborgt eenigzins voor verrassing — de aanwezigheid van het grootste gedeelte der aandeelhouders.

Eene oproeping voor eene vergadering behoort den opgeroepenen eenigen tijd te geven om te kunnen verschijnen, en om de onderwerpen, die besproken zullen worden, te beoordeelen.

Om dit mogelijk te maken hebben de wetgevingen of de statuten verschillende termijnen gesteld, die minstens moeten verloopen tusschen de oproeping en den dag der vergadering, welke termijn meestal

---

[1]) Allgem. D. H. G., art. $235^{2\ 3}$; Cod. di Comm., art. 155; Schweiz. Obl.recht, art. 646; C. de C. de la Belgique, art. 60; Companies Act, art. 35.

verschillend is naarmate er sprake is van eene gewone of buitengewone vergadering.

Onze wet bewaart, evenals de Zwitsersche, het stilzwijgen.

Ingeval van urgentie geven sommige statuten eenen korteren termijn [1]).

Het A. D. H. G. beveelt dat de statuten eenen termijn moeten bevatten, de Engelsche en Belgische wet dat er minstens zeven dagen tusschen de oproeping en de vergadering zullen verloopen, het aan de statuten overlatende eene grootere tijdruimte vast te stellen.

De Codice di commercio geeft eenen termijn van minstens 15 dagen [2]).

LEGITIMATIE.

Dat in den regel alleen aandeelhouders recht hebben aan eene algemeene vergadering deel te nemen, spreekt wel van zelf [3]).

---

[1]) Statuten: Bouwkas, art. 12; Kasvereeniging, art. 31; Woningm[ij], art. 14; Ned. Bank, artt. 36—38; Aastroom, art. 17; Het Noorden, artt. 25 en 29; Oesterr. Bod. Cred. Anst., art. 58.

[2]) A. D. H. G., art. 209; Regulations, § 35; C. de C. de la Belg., art. 60; Cod. di Comm., art. 155.

[3]) De wet van den Amerikaanschen staat Ohio van 9 April 1853 geeft obligatiehouders onder zekere beperkingen stemrecht in de Algem. Vergadering. Zie Prof. Asser, De Naamlooze Vennootschap, blz. 33.

Deze hoedanigheid van aandeelhouder dient echter geconstateerd te worden, waarvoor dan ook de statuten van Naaml. Vennootschappen verschillende bepalingen behooren te bevatten.

Zijn de aandeelen op naam, dan wordt door het register van aandeelhouders uitgewezen wie recht hebben ter algemeene vergadering te verschijnen.

Onzes inziens doet het niet af of men stemrecht heeft of niet om te kunnen *verschijnen*, welk recht sommige aandeelhouders niet bezitten [1]).

Bij de Nederlandsche Bank echter, die in art. 6 harer statuten spreekt van *stemgerechtigde aandeelhouders*, en als *niet-stemgerechtigden* beschouwt hen, die niet zijn Nederlanders of daarmede gelijk gestelden, en degenen, die minder dan vijf aandeelen op hunnen naam hebben — en in artikel 35 dierzelfde statuten bepaalt: »de algemeene vergadering van »*stemgerechtigde aandeelhouders* vertegenwoordigt de »Vennootschap", bestaat, zoo 't schijnt, de algem. vergadering alleen uit stemgerechtigde aandeelhouders; de vreemdelingen en zij, die voor minder dan vijf aandeelen in het register van aandeelen geboekt staan, worden dus van *'t bijwonen* der algem. vergadering uitgesloten.

---

[1]) A. Renaud, das Recht der Actiengesellschaften, blz. 460 v.v.

Dat deze uitsluiting, zooals hier plaats heeft, nominatim moet geschieden, spreekt wel van zelf.

Had men sommige aandeelhouders alleen het stemrecht ontnomen en niet van de algem. vergadering uitgesloten, dan zouden ze aldaar niettemin kunnen verschijnen, al was het alleen om de belangen der vennootschap te hooren bespreken, die toch indirect ook de hunne zijn.

Dat overigens eene dergelijke uitsluiting niet in strijd is met de wet is duidelijk, daar deze het geheel aan de partijen overlaat te bepalen, wie de algem. vergadering zullen uitmaken.

Uit een nuttigheidsoogpunt is zij bij groote maatschappijen zeer zeker aan te bevelen, maar niettemin blijft het waar, dat een groot gedeelte van het kapitaal wordt uitgesloten de interessen der vennootschap meê te helpen behartigen.

Het in den staat zoozeer bestreden census-systeem treedt ook hier op den voorgrond, zonder echter aan de groote gebreken mank te gaan, waaraan dat systeem *dáár* lijdt; en wat bij de naamlooze vennootschappen de deur sluit voor aanmerkingen, is, dat het ieder vrijstaat en vrijblijft aandeelhouder te worden of te blijven. Doordien iemand aandeelhouder wordt bindt hij zich aan de statuten, zijn hem dus zijne bepalingen niet naar den zin, zoo blijve hij er buiten; vooraf is hem bekend welke

rechten hij verkrijgt, welke plichten hij zich oplegt.

Uit dit alles blijkt alweer ten duidelijkste dat het niet is de som der aandeelhouders, — gelijk bij de reederij 't geval is —, die de vennootschap vertegenwoordigt, maar de algem. vergadering, die zelfs een klein deel van 't geheel der aandeelhouders kan uitmaken.

Voor de legitimatie op de algem. vergadering van de Ned. Bank is het dus niet voldoende te bewijzen dat men aandeelhouder is, zij vraagt meer; andere kwaliteiten zijn nog noodig om mede de vertegenwoordiging der vennootschap uit te maken. In den regel is echter hier te lande voor de legitimatie genoegzaam dat men aantoont deelhebber te zijn, waarvoor overlegging der aandeelen, ingeval deze aan toonder zijn, als regel te stellen is [1]).

De meeste statuten houden dienaangaande niets in, daar de rechtsregel hier van toepassing is, dat degene, die een recht beweert te hebben, dat recht dient te bewijzen [2]), 't welk ingeval van blanco-aandeelen niet wel anders mogelijk is dan door overlegging. In sommige statuten wordt de legitimatie geregeld in verband met het stemrecht.

Heeft men bewezen stemgerechtigde te zijn en

---

1) Statuten: Aastroom, art. 17.
2) Art. 1902 B. W.

hoeveel stemmen men ingevolge de statuten mag uitbrengen, dan ontvangt men tevens eene legitimatie voor de algem. vergadering [1]).

VERTEGENWOORDIGING.

Niet alle aandeelhouders is het mogelijk ter algemeene vergadering te compareeren, waarom de statuten bepalingen behooren te bevatten op welke wijze hunne belangen kunnen vertegenwoordigd worden [2]).

Ten einde de lastgeving tot vertegenwoordiging ten allen tijde te kunnen bewijzen, is het nuttig dat deze schriftelijk worde gegeven.

Door onze wet worden directeuren en commissarissen als vertegenwoordigers uitgesloten.

De artikelen over vertegenwoordiging in de statuten zijn, wanneer ze geene andere beperking bevatten dan het Wetboek van Koophandel in artikel 54, natuurlijk geheel overbodig, waarom wij ze dan ook zeker niet vinden in de statuten der Ned. Bank en der Bouwkas.

---

[1]) Statuten: Oesterr. Bod. Cred. Anst., art. 56.

[2]) Statuten: Het Noorden, art. 27; Aastroom, art. 17; Surin. Bank, art. 49; Boden Cred. Anst., art. 59; Gem. Crediet, art. 32; Woningm[ij], art. 14; Westelijk Entrepot, art. 19; Kasvereeniging, art. 32; Ned. Stoomdrukkerij, art. 8; Concertgebouw, art. 20; Ned. Handelm[ij], art. 17.

In vele statuten zijn echter, behalve directeuren en commissarissen, nog uitgesloten als vertegenwoordigers zij, die niet zijn aandeelhouders, eene uitsluiting, die, onzes erachtens, op geen enkelen goeden grond kan berusten.

Een aandeelhouder toch weet vooraf wat zal behandeld worden, — immers diezelfde statuten bevatten gewoonlijk de clausule dat alleen onderwerp van bespreking mag zijn, 'tgeen in de oproeping tot de algemeene vergadering is vervat, — hij kan daarom volledige instructies geven hoe door zijnen gevolmachtigde zal moeten gestemd worden, terwijl overigens die uitsluiting, — in geval diezelfde statuten het uitbrengen van meer dan een bepaald getal stemmen door *denzelfden persoon*, 't zij voor zich zelf, 't zij voor eens anders aandeelen — eene beperking van 't stemrecht teweegbrengt niet in overeenstemming met wet of statuten.

Hadden noch wet, noch statuten de vertegenwoordiging geregeld, ze zou toch geoorloofd moeten zijn; uit den aard der zaak volgt toch, dat vele aandeelen als bezitters hebben 't zij andere naamlooze vennootschappen, vennootschappen onder firma, 't zij zedelijke personen, minderjarigen, onder curateele gestelden en anderen, die altijd hunne rechten moeten doen gelden door vertegenwoordigers [1]).

---

[1]) RENAUD, pag. 465.

Dat in dit geval de bestuurders, voogden of curators de vennootschap, den pupil of curandus vertegenwoordigen, zal moeilijk kunnen ontkend worden; zij treden op in hunne kwaliteit om de belangen hun toevertrouwd te behartigen.

De vennoot in eene vennootschap onder firma komt op krachtens de algemeene volmacht door de vennooten elkaar, gewoonlijk, wederzijds gegeven.

't Verschil tusschen deze vertegenwoordiging en de gewone is niet anders dan dat in de bovenstaande gevallen een algemeen mandaat berust op bepalingen van de wet of overeenkomst, en de gewone speciaal voor eene of meer algemeene vergaderingen wordt gegeven. Steeds wanneer iemand optreedt voor anderen, of voor zich zelf en anderen, zal vertegenwoordiging plaats hebben.

't Is niet aan te nemen dat de bestuurders, voogden etc. zonder bepalingen van wet of statuten zouden zijn uitgesloten, terwijl wij deze vertegenwoordiging slechts tot andere aandeelhouders behoeven uit te breiden om tot de geheele vertegenwoordiging te komen.

Het ligt trouwens genoeg voor de hand dat ieder, wanneer geene positieve bepalingen hem dit beletten, zich kan doen vertegenwoordigen.

Dat de bestuurders en commissarissen zijn uitgesloten vindt, zoo 't schijnt, zijnen grond in de

overweging, dat de aandeelhouders in zeker opzicht tegenover deze staan.

Dat het een zwakke grond is, zal ieder met ons eens zijn, daar men het toch gerust aan een aandeelhouder kan overlaten om te beoordeelen of een bestuurder of commissaris hem geschikt toeschijnt zijne belangen *onpartijdig* te behartigen, terwijl wij overigens verwijzen naar de argumentatie over de uitsluiting van *niet-aandeelhouders* als vertegenwoordigers, welke ook voor bestuurders en commissarissen kan gelden.

VOORZITTERSCHAP.

De algemeene vergadering heeft, even als ieder andere vergadering, iemand noodig die haar, als voorzitter, leidt. Wie is uit den aard der zaak daartoe aangewezen?

Naar 't mij voorkomt één der commissarissen, of de bestuurder of één der bestuurders van de vennootschap, daar deze het best vertrouwd kunnen zijn met de zaken der vennootschap en door hun toezicht of bestuur het best in staat de vennooten voor te lichten, terwijl zij door het voorzitterschap daartoe veel eerder de aangewezen persoon zijn, dan wanneer zij op de algemeene vergadering verschenen als gewone aandeelhouders.

'tGeval is zelfs mogelijk, dat een commissaris of bestuurder geen aandeelhonder is, wat in enkele gevallen plaats heeft, zoodat dus dan de commissaris of de bestuurder, wanneer hij niet was de leider der vergadering, in 't geheel niet zou kunnen tegenwoordig zijn.

Voor de andere meening — dat de aandeelhouders staande de vergadering eenen voorzitter moeten kunnen kiezen, — valt zonder twijfel te zeggen, dat de algemeene vergadering is eene vergadering van aandeelhouders, die de vennootschap vertegenwoordigt, en niet eene vergadering van aandeelhouders en bestuurders en commissarissen, en dat ook in sommige gevallen eene meerdere vrijheid van beweging voor de aandeelhouders 't gevolg zal zijn van een door hen gekozen voorzitter.

't Komt ons echter voor, dat om de eerstaangevoerde reden de vergadering zeer zeker meestal een der commissarissen of bestuurders als voorzitter zou kiezen, want heeft deze 't vertrouwen der vergadering niet, dan zal hij zijn mandaat als bestuurder of commissaris verliezen.

Onze wet laat de zorg voor het voorzitterschap aan de statuten over; soms zal de bestuurder — president, directeur, of hoe hij ook heeten moge — als voorzitter der algemeene vergadering door de

statuten worden aangewezen [1]); nergens vinden wij de keuze aan deze vergadering overgelaten.

Zonder deze bepaling, of aanwijzing van een' anderen voorzitter in de statuten, zou de algem. vergadering voor iedere vergadering steeds eenen voorzitter moeten aanwijzen.

Dikwijls [2]) echter wordt een der commissarissen met het voorzitterschap der algemeene vergadering belast, gewoonlijk de president-commissaris, d. w. z. hij, die is president in de vergadering van commissarissen.

Wanneer we nu hadden te kiezen tusschen de bepaling der eerste en die der tweede categorie statuten, dan zouden we aan de laatste de voorkeur geven, aangezien de verhouding van aandeelhouders tot den commissaris eene geheel andere is dan die tot den bestuurder.

De commissaris is in zijne functie van vertegenwoordiger der aandeelhouders bij het dagelijksch bestuur, als 't ware de aangewezen persoon om op eene algemeene vergadering de belangen der vennootschap meer direct te behartigen en daartoe na-

---

[1]) Statuten: Ned. Bank, art. 35; Ned. Handelmij, art. 16; Concertgebouw, art 20; Bod. Cred. Anst., art. 60.

[2]) Statuten: Amst. West. Entrepot, art. 16; Het Noorden, art. 28; Gem. Crediet, art. 32; Surin. Bank, art. 44; Kasvereeniging, art. 36; Bouwkas, art. 13; Woningmij, art. 14; Aastroom, art. 10.

tuurlijk beter in staat dan ieder ander aandeelhouder.

Is een der bestuurders of commissarissen verhinderd, dan wordt gewoonlijk een der andere leden van 't bestuur of 't commissariaat aangewezen als plaatsvervanger.

Wanneer Renaud beweert[1]), dat uit den aard der zaak: »der Vorsteher der Gesellschaft seiner ganzen »Stellung nach in keiner anderen Beziehung zur »Versammlung der Actionäre steht, als dass er diese »zu eröffnen und die Wahl ihres Präsidenten zu »leiten hat", dan meenen wij ook deze verhouding te moeten ontkennen, daar veeleer de president der laatst plaats gehad hebbende algemeene vergadering de volgende vergadering opent en de verkiezing van een nieuwen voorzitter leidt.

Dit ligt, volgens ons, *meer* in den aard der zaak.

Verder kunnen wij Renaud [2]) niet toegeven, dat commissarissen *niet zelden* belangen hebben waar te nemen tegenovergesteld aan die van de aandeelhouders, en daarom evenals de bestuurders niet de aangewezene personen zijn de vergadering te presideeren.

Dat »*niet zelden*" zouden wij gaarne in »*zeer zelden*" zien veranderd, en vervalt daardoor de gevolgtrekking door Renaud gemaakt.

---

[1]) Renaud, pag. 484, v.v.
[2]) Renaud, pag. 484.

Wanneer de algem. vergadering steeds haren voorzitter moest kiezen, kunnen we ons, wanneer 't bestuur en de commissarissen zijn uitgesloten, — immers oordeelt men dat 't bestuur en de commissarissen niet geschikt zijn 't praesidium waar te nemen, dan behooren ze ook nominatim uitgesloten te zijn, — zeer goed 't geval voorstellen, dat geen geschikt voorzitter uit de aandeelhouders zou zijn te vinden.

Bij maatschappijen met klein kapitaal verdeeld in kleine aandeelen is genoemde casus zeer zeker mogelijk, terwijl bij groote maatschappijen vooral 't bezwaar op den voorgrond treedt, dat de aandeelhouders onderling elkander te weinig kennen om met succes eenen voorzitter te kiezen.

De Engelsche wetgeving [1]) alleen regelt impératief het voorzitterschap door te bepalen, dat de president van het bestuur het praesidium op de algem. vergadering waarneemt, en is deze binnen 15 minuten nà den voor de vergadering vastgestelden tijd niet aanwezig, dan kiest de vergadering eenen voorzitter uit haar midden.

Andere wetgevingen laten, voor zoover ik weet, de regeling van 't voorzitterschap geheel aan de statuten over.

---

[1]) Regulations, §§ 39 en 40.

MACHT DER ALGEMEENE VERGADERING.

Van zeer groot gewicht is het te weten hoe ver zich de macht der algemeene vergadering uitstrekt.

Waardoor wordt ze bepaald?

Door de algemeene rechtsbeginselen, door wetgeving en door statuten [1]).

Door de laatste twee wordt de macht der algemeene vergadering, die zij volgens de eerste uit den aard der zaak heeft, uitgebreid of beperkt.

Als algemeen principe kunnen wij aannemen, dat de algem. vergadering als orgaan van het lichaam, de naaml. vennootschap, — welk lichaam buitendien nog twee organen bezit in het bestuur en de commissarissen, — het orgaan uitmaakt waardoor de hoogste macht in de naaml. vennootschap wordt uitgeoefend.

De algemeene vergadering heeft als 't ware een gedeelte harer macht gedelegeerd; en de meeste statuten zijn hiermede in overeenstemming door te zeggen: de algem. vergadering vertegenwoordigt de vennootschap, commissarissen vertegenwoordigen de aandeelhouders bij de directie en de directie vertegenwoordigt de vennootschap in- en buiten rechten en is belast met het beheer.

---

[1]) Renaud, pag. 498.

Iemand, die een gedeelte zijner macht delegeert, blijft toch steeds degene die het heft in handen houdt en ten allen tijde die delegatie kan intrekken. Deze delegatie spruit voort uit de natuur der vennootschap.

De aandeelhouders te samen, of beter de algemeene vergadering die voor de aandeelhouders is in de plaats getreden, is niet in staat eene zaak te drijven; ze is daarom genoodzaakt een groot gedeelte der werkzaamheden, en daardoor een gedeelte harer macht, aan anderen op te dragen.

Laten we allereerst de macht der algemeene vergadering onafhankelijk van statuten en wetgeving beschouwen. Onafhankelijk van de eerste is ze moeilijk te denken, daar deze tegelijk ontstaan en altijd bestaan met de naaml. vennootschap en voor een gedeelte uit de vrije overeenkomst der aandeelhouders voortspruiten, terwijl ze gewoonlijk juist de opdracht aan bestuurders en commissarissen bevatten.

Zonder de statuten is geene algemeene vergadering denkbaar. Wanneer we dus zeggen »onafhankelijk van statuten en wetgeving", dan bedoelen we met »onafhankelijk van de statuten" alleen die verhouding, die ontstaat wanneer we abstraheeren de uitbreiding of inkrimping der macht door die statuten, en verder buiten rekening laten de voor de verschillende soorten van vennootschappen en zelfs

ook voor dezelfde soort van vennootschappen in 't leven geroepene bepalingen, die voor het algemeen begrip der verdeeling in de drie genoemde machten geene essentiëele bepalingen zijn. Zoo b. v. komen, om maar iets te noemen, niet in aanmerking de bepalingen wie de vergaderingen voorzit, hoe, wanneer en door wie oproepingen tot de algem. vergadering kunnen gedaan worden, op welke *wijze* rekening en verantwoording moet worden afgelegd, *hoe* het toezicht van de commissarissen wordt uitgeoefend, op welke manier door de aandeelhouders gestemd wordt; verder of sommige aandeelhouders van 't stemrecht zijn uitgesloten, en meer dergelijke bepalingen.

De algem. vergadering is een lichaam uit den aard der zaak niet in staat de onmiddelijke leiding van eene handelsonderneming in handen te hebben, noch tot vertegenwoordiging der vennootschap tegenover derden of in rechten [1]).

De totale onmogelijkheid tot de »Geschäftsführung," — onze taal geeft geen woord dat zoo goed uitdrukt 't geen we bedoelen — en de vertegenwoordiging der Vennootschap tegenover derden springt te duidelijk in 't oog, dan dat ze verder betoog behoeft. Dit is dan ook de werkkring aan het bestuur opgedragen.

---

[1]) A. Renaud, das Recht des Actiengesellschaften, pag. 500, v.v.

Onmiddelijk toezicht op het bestuur kan eene groote vergadering evenmin uitoefenen; practisch is ook dit onmogelijk, waarvoor men dus in sommige wetgevingen commissarissen verplicht heeft gesteld, terwijl andere, zooals ons Wetboek van Koophandel, deze facultatief laten, doch zijn mij geene statuten bekend, waarin niet onder den een of anderen vorm de commissarissen onder de organen der vennootschap zijn opgenomen. Oogenschijnlijk blijft er voor de algemeene vergadering, — nu we hebben: Geschäftsführung, vertegenwoordiging der vennootschap tegenover derden en in rechten, en contrôle op deze beide handelingen, — al zeer weinig macht over, wat echter ook niet meer dan oogenschijnlijk is, daar de twee machten geheel van de algemeene vergadering afhankelijk zijn, hun bestaan aan die algemeene vergadering te danken hebben, zooals in 't vervolg duidelijk zal blijken.

Wat behoort dan nu tot de competentie der algemeene vergadering?

In de eerste plaats heeft ze de verkiezing van 't bestuur, commissarissen en andere functionarissen der vennootschap; zij ontslaat ze eveneens.

Zij heeft het toezicht en de contrôle, — niet te verwarren met het onmiddelijke toezicht en de contrôle van commissarissen, — over alle handelingen der bestuurders, commissarissen en andere beambten,

waaruit volgt het recht inzage te hebben van alle boeken en bescheiden der vennootschap, de opname van de rekening en verantwoording van het beheer door de bestuurders gevoerd en de al of niet goedkeuring der balans en van het gevoerde bestuur.

Na de goedkeuring der balans volgt de vaststelling van het dividend, in verband met de bepalingen der statuten.

Daar het bestuur gewoonlijk *alleen* het beheer van de eigendommen en rechten der vennootschap heeft, kan het alleen door een besluit der algemeene vergadering gemachtigd worden tot vervreemding of verpanding van die eigendommen en rechten en is overigens de algemeene vergadering, binnen de bepalingen der statuten, steeds gerechtigd voorschriften aan de bestuurders te geven.

Dat het bestuur zonder machtiging der algemeene vergadering geene eigendommen of rechten voor de vennootschap mag verwerven, volgt ook daaruit, dat aan zulk eene verwerving lasten kunnen zijn verbonden, die het bestuur eene vennootschap niet, zonder machtiging der algemeene vergadering, mag opleggen; trouwens eerst door de machtiging der A. V. wordt het een bestuursmaatregel.

't Vervreemden, verpanden, bezwaren of verkrijgen, voorzooverre dit uit de Geschäftsführung volgt, behoort natuurlijk tot het departement van het bestuur.

Dat de algemeene vergadering niet gerechtigd is de statuten te veranderen, voorzooverre zulks niet door de statuten is toegestaan, volgt uit de stelling die deze vergadering in de vennootschap inneemt.

Wij komen echter hierop later terug[1]), daar dit eene bestreden materie is, en eenige onderscheiding in 't geen zooal door de algemeene vergadering mag veranderd worden behoeft, 't welk weer voornamelijk van den inhoud der statuten afhangt, die wij hier buiten spel laten.

Dat het bestuur de vennootschap in rechten en tegenover derden vertegenwoordigt hebben wij gezien, doch om met derden overeenkomsten te sluiten die niet tot den handel behooren, b. v. eene dading aan te gaan, of om in rechten op te treden, dient het bizondere machtiging der algemeene vergadering te hebben.

Is er in de statuten niet bepaald wie voorzitter der algemeene vergadering is, dan kiest zij zelve eenen, en behandelt voorts de geschillen die op zulk eene vergadering over legitimatie mochten ontstaan. Geschillen uit de statuten voortspruitende, de vennootschap betreffende, beslist de algemeene vergadering naturlijk niet, 't geen wij echter in sommige statuten uitgedrukt vinden; andere laten de beslis-

---

[1]) Zie pag. 35, v.v.

sing aan scheidsmannen over, onder afstand van alle gewone en buitengewone rechtsmiddelen.

Deze macht der algemeene vergadering nu — die we meenen ongeveer juist aangegeven te hebben — is door wetgeving en statuten uitgebreid of beperkt [1]). In het Wetboek van Koophandel vinden we alleen in art. 55 van de algemeene vergadering gesproken; de statuten bevatten bij ons dus alles. Vele statuten breiden de macht zeer uit en wordt b.v. gezegd: — en dit is ook het begrip dat wij van eene algemeene vergadering hebben — de algemeene vergadering vertegenwoordigt de vennootschap, en verder, de algemeene vergadering beslist bij meerderheid van stemmen.

Alleen de eerste bepaling zou de algemeene vergadering nog niet het recht geven de statuten te veranderen, b.v. door 't verleggen van den zetel der vennootschap, vergrooting of inkrimping van 't kapitaal, verandering van den naam der vennootschap, van 't getal bestuursleden en geene wijzigingen mogen brengen in andere instellingen, die op de statuten berusten, »weil der Actienverein — zooals Renaud [2]) het zeer terecht uitdrukt — und demnach

---

[1]) Statuten: Ned. Bank, art. 35; Bouwkas, art. 10; Amst. West. Entrepot, art. 16; Ned. Handelmij, art. 13; Het Noorden, art. 25; Aastroom, art. 17.

[2]) Renaud, das Recht der Actiengesellschaften, pag 511, v.v.

auch dessen Organe nur auf Grund der bisherigen statuten bestehen." Met die statuten staat of valt de naamlooze vennootschap.

Hebben nu echter de statuten buitendien bepaald dat de algemeene vergadering *alle besluiten* neemt bij meerderheid van stemmen en voor een enkel geval, of enkele gevallen, waardoor de statuten moeten worden gewijzigd, eene grootere meerderheid gevraagd, dan komen we van zelf tot de conclusie, dat alleen voor *die* gevallen van statutenverandering, die grootere meerderheid noodig is, en niet, zooals RENAUD[1]) van oordeel is, dat er voor de niet *genoemde* gevallen »Uebereinstimmung der Actionnäre erforderlich ist." Wanneer dus de algemeene vergadering door andere bepalingen niet is gebonden, volgt uit deze twee bepalingen en de exceptie, dat zij alle besluiten mag nemen de vennootschap betreffende, dat zij deze mag ontbinden, continueeren, doen samensmelten met eene andere maatschappij, eene leening mag sluiten, in 't kort alle mogelijke besluiten mag nemen, tenzij de statuten daarover bepalingen bevatten, of die de rechten der aandeelhouders treffen, door hen b.v. te noodzaken meer te betalen dan hun volgestort aandeel, dus grootere plichten op zich te nemen, dan waartoe zij zich

---

1) RENAUD, pag. 512.

verbonden hebben. Zoodra zij daarover een besluit neemt, treedt zij buiten het gebied der vennootschap, welke zij vertegenwoordigt en komt op dat der aandeelhouders, die zij niet vertegenwoordigt. Tot een dusdanig besluit is dan ook de unanieme beslissing van de aandeelhouders noodig.

De woorden: »de algemeene vergadering vertegenwoordigt de vennootschap," en »besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen" (*behoudens uitzonderingen*), kunnen in verband met elkander toch nooit iets anders beteekenen dan dat een besluit van de meerderheid wordt geacht te zijn een besluit der vennootschap, en daar de vennootschap, — men stelle zich de vennootschap een oogenblik als eene physieke persoon voor, — geene andere besluiten mag nemen dan die haar zelve betreffen, geene andere besluiten zelfs kan nemen, mag en kan zij niet treden in rechten, die de aandeelhouders hebben onafhankelijk van hunne aandeelen, doch mag overigens beschikken, we zeggen het nog eens, over *alles* de vennootschap betreffende en over de vennootschap zelve.

Het aandeel in eene vennootschap en de persoon van den aandeelhouder worden door de wet [1]) trouwens ook streng gescheiden. Deze uitbreiding van de macht der algem. vergadering is zeker wel de

---

1) W. v. K., art. 40.

grootste en wordt dan ook door andere bepalingen der statuten veelvuldig beperkt.

Zonder eene bepaling in de statuten over verandering van deze, zou de algem. vergadering daartoe niet competent zijn, daar hier de vennootschap staat tegenover de aandeelhouders, de toestemming van allen zou noodig zijn.

De algemeene vergadering zou treden buiten de statuten waar binnen zij dient te blijven.

Utilitatis causa bevatten echter de statuten ook hier veelal eene uitbreiding door de verandering der statuten aan de algem. vergadering over te laten, gewoonlijk door een besluit met eene grootere meerderheid genomen dan de gewone, of is de vergadering voor zulk een besluit aan andere voorwaarden gebonden [1]).

Enkele akten van overeenkomst [2]) zijn ook hier tevreden met de gewone meerderheid, terwijl wij eene enkele vonden, n.l. die der Ned. Handelmaatschappij [3]), die alleen $\frac{3}{4}$ der uitgebrachte stemmen vraagt voor ontbinding der vennootschap.

---

[1]) Statuten: Kasvereeniging, art. 47; Surin. Bank, artt. 54 en 56; Gem. Crediet, artt. 37 en 39; Ned. Stoomdrukkerij, art. 12; Ned. Bank, artt. 45 en 47; Concertgebouw, art. 22; West. Entrepot, art. 19.

[2]) Statuten: Woningmaatschappij, art. 19; Aastroom, art. 19; Bouwkas, art. 31; Het Noorden, art. 30.

[3]) Statuten: Ned. Handelm[ij], art. 16.

Vele statuten geven ook de algemeene vergadering het recht eene buitengewone algemeene vergadering te doen bijeenroepen, terwijl andere dit aan een bepaald getal aandeelhouders of een bepaald gedeelte van 't maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigende, overlaten.

Sommige wetgevingen omschrijven de bevoegdheid der algemeene vergadering, waardoor hare macht wordt uitgebreid boven die, welke haar uit den aard der zaak toekomt, het overigens aan de statuten vrijlatende deze macht nog meer te vergrooten.

Onze wetgeving laat de regeling der macht van de algemeene vergadering aan de statuten over; ze spreekt alleen in één art., n.l. in art. 55 W. v. K., van de algemeene vergadering, doch zal in artikel 44, waarin wordt gezegd dat: »de vennootschap »wordt beheerd door daartoe door de vennooten »aangestelde bestuurders", wel eene algemeene vergadering bedoeld zijn.

Zoo brengt de Italiaansche wet in art. 154 onder de werkzaamheden der gewone algemeene vergadering, behoudens andere onderwerpen volgens de oproeping:

»1°. 't bespreken, goedkeuren of veranderen der balans, nadat het verslag der commissarissen is gehoord;

2°. 't kiezen van bestuurders;

3⁰. 't benoemen van commissarissen;

4⁰. 't bepalen van 't salaris van 't bestuur en commissarissen, indien dit niet door de statuten is vastgesteld", — terwijl art. 158 bepaalt:

„Wanneer de akte van oprichting of de statuten het niet anders bepalen, is altijd noodig de tegenwoordigheid van zooveel deelhebbers als vertegenwoordigen het $\frac{3}{4}$ van het maatschappelijk kapitaal en de toestemming van zooveel opgekomene aandeelhouders, die minstens de helft van hetzelfde kapitaal vertegenwoordigen om te delibereeren over:

1⁰. de vervroegde ontbinding van de vennootschap;

2⁰. de verlenging van haren duur;

3⁰. de samensmelting met eene andere vennootschap;

4⁰. de reductie van het maatschappelijk kapitaal;

5⁰. de herstelling of de vermeerdering van het kapitaal zelf;

6⁰. de verandering van het doel van de vennootschap;

7⁰. elke andere wijziging van de vastgestelde akte; terwijl de aandeelhouders, die het niet eens zijn met de besluiten onder 3, 5 en 6 aangewezen en met de verlenging, indien die niet in de statuten is toegestaan, het recht hebben uit de vennootschap te gaan en de teruggave kunnen erlangen van hun

aandeel, berekend in verhouding van het actief der vennootschap volgens de laatst goedgekeurde balans."

De wetgever is in dit artikel inderdaad getreden op 't gebied van de aandeelhouders door bij de wet de macht van de algemeene vergadering uit te breiden ten koste van de rechten dier aandeelhouders, het niet aan deze overlatende om de competentie der algemeene vergadering bij de statuten geheel te regelen.

Evenzoo breidt das Schweizerische Obligationenrecht de macht der algemeene vergadering uit tot statutenverandering, ofschoon deze wet, zeer terecht, overigens veel minder imperatieve bepalingen bevat dan de Italiaansche.

Het Nederlandsch wetsontwerp van 22 Nov. 1871 tot regeling der naamlooze vennootschappen, schijnt in art. 38 de algemeene vergadering ook het recht tot statutenverandering te geven. De Fransche wet bepaalt in art. 28: »Dans toutes les »assemblées générales les deliberations sont prises à »la majorité des voix;" en in art. 31:

»Les assemblées qui ont à delibérer sur des modi»fications aux statuts, ou sur des propositions de »continuation de la société au delà du terme fixé »pour sa durée, ou de dissolution avant ce terme, »ne sont regulièrement constituées et ne delibèrent »valablement, qu'autant qu'elles sont composées

»d'un nombre d'actionnaires representant la moitié »au moins du capital social."

Hier geldt dus voor verandering der statuten etc., de gewone meerderheid, verkregen in eene vergadering, waar ten minste de helft van het kapitaal is vertegenwoordigd. De Belgische wet verlangt voor statutenverandering eveneens de aanwezigheid van de helft van 't kapitaal, terwijl op eene tweede algemeene vergadering, — wanneer op de eerste 't noodige kapitaal ontbrak, — door de aanwezigen wordt beslist, maar steeds eene meerderheid van $\frac{3}{4}$ der stemmenden is vereischt [1]).

De Companies Act vraagt voor gewone gevallen niet de vertegenwoordiging van een bepaald gedeelte van het maatschappelijk kapitaal, zooals de Fransche in art. 29, — een behoorlijk bijeengeroepen vergadering beslist, — maar in de artikels 50 en 51 vindt men voor statutenverandering noodig *»a special resolution.*" Zulk een »special resolution" kan alleen onder de volgende voorwaarden genomen worden:

1⁰. dient de oproeping der vergadering melding te maken van de reden der bijeenkomst;

2⁰. moeten zich drie vierde der aanwezige en stemgerechtigde aandeelhouders voor het voorstel verklaren;

---

1) C. de C., art. 59.

3°. moet nà 14 dagen en binnen eene maand eene nieuwe vergadering worden gehouden, waarop 't zelfde voorstel door de meerderheid dient goedgekeurd te worden.

Overhaast gaat men dus in Engeland niet te werk en voor overrompeling bestaat weinig gelegenheid.

't Is twijfelachtig, zegt RENAUD [1]), of de Duitsche wet aan de algem. vergadering statutenverandering toestaat of niet en komt hij voor zich tot de conclusie: »das Allgemeine Deutsche Handelsgesetzbuch »derogirt demnach im Allgemeinen dem in der »Natur der Sache begründeten Princip *nicht*, wonach »die Generalversammlung an sich unfähig ist, Sta»tuten-Aenderungen zu beschliessen oder sonst statu»tenmässige Rechte der Actionnäre zu berechen."

Eene uitzondering bevat volgens hem artikel 248 door te bepalen, dat voor vermindering van 't kapitaal of gedeeltelijke terugbetaling aan de aandeelhouders een meerderheidsbesluit van de algemeene vergadering voldoende is.

De bepalingen van de Duitsche wet nagaande zijn wij 't slechts gedeeltelijk met den heer RENAUD eens. Zijne geheele redeneering op den voet te volgen, zou ons te ver voeren; wij meenen echter te moeten

---

1) RENAUD, pag. 516, v.v.
2) RENAUD, pag. 522.

opkomen tegen zijne gevolgtrekking uit de artikels 209 no. 11 en 215. Artikel 209[11] bepaalt:

»Dass der Gesellschaftsvertrag muss bestimmen »die Gegenstände über welche nicht schon durch »einfache Stimmenmehrheit der auf Zusammenberu»fung erschienenen Actionnäre Beschluss gefasst wer»den kann."

Nemen wij met Renaud aan, dat dit art. bedoelt de regeling van de stemming over onderwerpen de competentie van de algemeene vergadering betreffende — »wie sie durch die Natur dieses Organs, »durch die Statuten oder durch Rechtsatz bestimmt »ist" [1]), — dan is artikel 215 geheel overbodig, 't welk inhoudt dat: »abgesehen von anderer sta»tutenmässigen Anordnung weder eine Abänderung »des Gegenstandes der Unternehmung der Gesell»schaft noch eine Fusion derselben durch Stim»menmehrheit beschlossen werden könne;" immers heeft artikel 209[11] die strekking, dan vallen *alle* statutenveranderingen, waaronder ook de beide gevallen van art. 215 behooren, — daar statutenverandering uit den aard der zaak *niet* tot de competentie der algemeene vergadering behoort, — er buiten, en had art. 215 achterwege kunnen blijven, omdat het reeds uit art. 209[11] volgde. Dat

---

1) Renaud, pag. 516.

echter 215 zonder eenig gevolg zou zijn, en alleen voor twee gevallen voorschriften zou bevatten, terwijl het voor iedere andere statutenverandering 't zelfde bedoelt, kunnen wij niet veronderstellen; we meenen daarom ook aan art. 209 eene grootere strekking te moeten geven, en daaraan de bedoeling te moeten toeschrijven juist in verband met art. 215, en ook niet meer dan het zegt, dat voor *alle* besluiten der algemeene vergadering, tenzij de statuten andere bepalingen bevatten, meerderheid van stemmen voldoende is.

Verandering van 't doel en fusie schijnen, door den Duitschen wetgever, wel de grootste inbreuk op de rechten der aandeelhouders geoordeeld, waarom hij voor die gevallen, naar 't ons voorkomt, niet tevreden is geweest met de negatieve bepaling van art. 209 alinea 11, maar uitdrukkelijk in de statuten eene beslissing heeft verlangd.

A contrario redeneerende, schijnt het ons toe, dat het A. D. H. G. steeds echter uitgaande van art. 209^{11}, alleen voor de twee gevallen eene uitdrukkelijke bepaling in de statuten heeft gewild en met de gewone meerderheid, in andere gevallen van statutenverandering, tevreden is, tenzij de statuten eene andere meerderheid mochten gewild hebben.

De vraag heeft zich hier te lande voorgedaan en

is in alle instantiën bevestigend beantwoord [1]), of rechtsgeldig is eene bepaling in de statuten, dat steeds de vennootschap mag verlengd worden bij meerderheid van stemmen.

Dat eene vennootschap kan verlengd worden volgt uit de uitdrukkelijke bepaling van art. 46 W. v. K. 't Is dus hier slechts de vraag, of deze verlenging kan geschieden bij *meerderheid* van stemmen, dan of daarvoor noodig is de algemeene toestemming van aandeelhouders.

Hoe de tegenpartij in dezen op grond van de Memorie van Antwoord [2]) der Regeering bij art. 36 gegeven, welk antwoord is duister, onzeker en tegenstrijdig, en overigens, daar het niet blijkt dat de Staten-Generaal de meening der Regeering deelden, niets bewijst, en in de tweede plaats we buitendien bij de duidelijke woorden der wet niet met de historie te maken hebben [3]), tot de redeneering komt dat verlenging, — en niet meer, — *ingevolge* de statuten is eene *ontbinding* en daarop gevolgde *vernieuwing* der vennootschap, is ons een raadsel [4]).

[1]) Vonnis Arr. R. Amst., W. v. h. R., 27 Sept. 1871, no. 3396; Arrest hof v. N. H., 6 Maart 1873. Zie: M. v. H., deel XV, blz. 84. Cassatie verworpen, 5 Dec. 1873. Zie: M. v. H., 1873, deel XV en W. v. h. R., no. 3668.

[2]) Voorduin, deel VIII, pag. 231.

[3]) Opzoomer, Algem. Bep., blz. 195 v.v.

[4]) Luzac schijnt in zijne redevoering, gehouden in de ka-

»Verlengen" kan nooit beteekenen »vernieuwen", maar is: »niet ophouden", »niet ontbonden worden", »blijven doorgaan."

Maar *gesteld*, dat het vernieuwing beteekende, dan is, dunkt ons, zoo helder als de dag, dat, wanneer de vennooten in de statuten zijn overeengekomen dat de vennootschap door een meerderheidsbesluit der algemeene vergadering kan verlengd — in dezen dus »*vernieuwd*" — worden, diezelfde vennooten of hunne rechtverkrijgenden door deze hunne eigene overeenkomst ook gebonden zijn.

Door die overeenkomst (de statuten) zouden zij zich dan verbonden hebben ingeval van een besluit der algemeene vergadering uit de oude vennootschap in de nieuwe over te gaan.

Wij zijn echter van oordeel, dat verlenging niet is vernieuwing en het ook niet wordt, omdat toevallig voor die verlenging de Kon. bewilliging een vereischte is; dit is geheel bijzaak en alleen eene administratieve bepaling. De goedkeuring of weigering daarvan door den Koning, doet aan het recht der algemeene vergadering om het besluit tot verlenging te nemen in afwachting der goedkeuring,

---

merzitting van 10 Dec. 1835, van oordeel geweest te zijn dat eene *verlenging* geene *vernieuwing* is, — zie VOORDUIN, dl. VIII, pag. 254 — en oordeelde de sanctie van den Koning in dat geval eveneens overbodig.

in 't geheel niets af. Niet door die goedkeuring der statuten worden de vennooten gebonden, maar door hunne toetreding tot de overeenkomst om eene vennootschap aan te gaan binden zij zich onder de opschortende voorwaarde, dat de goedkeuring daarop zal verkregen worden; — wordt deze voorwaarde niet vervuld dan zijn zij vrij.

Is »verlenging" gelijk aan vernieuwing, d. w. z. 't oprichten eener nieuwe maatschappij, dan zijn geheel overbodig het tweede gedeelte van de laatste alinea van artikel 36, evenzoo het laatste gedeelte van de vierde alinea van artikel 38 en het laatste gedeelte van artikel 46 W. v. K., want 't is toch duidelijk dat men ten allen tijde eene nieuwe vennootschap kan oprichten, wanneer ze overigens voldoet aan de bepalingen der wet. De plaatsen pas genoemd zouden dan hetzelfde zeggen als reeds in art. 36[2] W. v. K. is bepaald, zoodat de wet één zelfde voorschrift viermalen zou herhalen, wat zeer moeilijk valt te veronderstellen, waaruit we ook mogen besluiten dat »*verlenging*" niet is *synoniem* met »*vernieuwing*."

Mr. Kist komt in zijne Beginselen van 't Handelsrecht, dl. III, pag. 337, tot eene conclusie waarmede wij ons zeer goed kunnen vereenigen. Hij zegt n.l.: »Wanneer die verlenging geschiedt »zonder dat daaromtrent iets in de vorige overeen-

»komst was bepaald, dan staat die verlenging gelijk »met de oprichting van eene nieuwe vennootschap, »dan moet dus ook daarop de Kon. bewilliging »worden verkregen. Art. 36.

»Wanneer echter bij de oorspronkelijke overeen»komst was bedongen dat de vennootschap na ver»loop van den bepaalden tijd, ingeval de vennooten »zulks mogten goedvinden, nog voor zekeren tijd »zoude worden verlengd, dan zoude de Kon. bewil»liging op de oorspronkelijke overeenkomst verkregen »ook dit beding, en dus ook de verlenging der »vennootschap, hebben goedgekeurd."

Het is toch zeer zeker waar, dat, wanneer de akte *nu* geene bepalingen strijdende met de wet bevat, zij dat over een zeker getal jaren ook niet zal doen, en evenmin is het denkbaar, dat de vennootschap *dan* zal strijden met de goede zeden of de openbare orde, wanneer dat bij de oprichting niet het geval is geweest.

De bevoegdheid der algemeene vergadering om de vennootschap te continueeren, rangschikken we eveneens onder de bepalingen die uitbreiding van macht van dat orgaan te weeg brengen. Uit den aard der zaak zouden alleen de gezamenlijke aandeelhouders daartoe bevoegd zijn.

De beantwoording der vraag of de algemeene vergadering rauwelijks voorstellen mag doen, hangt

geheel van de statuten af [1]); zooals wij reeds gezien hebben geven deze in 't algemeen deze bevoegdheid niet, door de bepaling dat de convocatie de punten van behandeling dient te bevatten, wat, volgens onze meening, reeds uitsluit de behandeling van andere zaken, terwijl sommige statuten bovendien nog bepalen, dat *nooit meer* mag behandeld worden dan de oproeping behelst.

Zooals wij ook reeds opmerkten [2]), zijn er zeer weinige statuten die alleen de vermelding in de convocatie gelasten van punten, die zullen behandeld worden op eene vergadering door het recht der aandeelhouders bijeengeroepen.

In de andere gevallen schijnt dus bij die vennootschappen de discussie en beslissing geheel vrij te zijn. Wij voor ons zouden gaarne dit chapiter wettelijk geregeld zien door eene vergadering steeds te beperken tot datgene, waarvoor zij opgeroepen is.

Het groote misbruik dat kan gemaakt worden van vrije behandeling doet ons deze meening omhelzen, terwijl wij aan deze bepaling zouden willen vastknoopen die, welke een zeker gedeelte der aandeelhouders steeds het recht geeft eene algemeene vergadering te doen bijeenroepen.

---

[1]) Zie blz. 10 v.v.
[2]) Zie blz. 12.

Zonder bepalingen in *onze* statuten staat het de Algemeene Vergadering zeer zeker vrij zaken te behandelen, waarvan de oproeping niet spreekt.

Is in de statuten eene handeling niet gebracht onder de bevoegdheid der Algemeene Vergadering, dan zal zij daartoe toch kunnen overgaan, wanneer uit den aard der zaak deze handeling valt onder hare competentie en 't niet strijdt met wet of statuten.

De Algemeene Vergadering zou b.v. niet op zich kunnen nemen eene handeling, die gerangschikt behoort te worden onder de bestuursmaatregelen; doch was b.v. achterwege gebleven haar de bevoegdheid toe te kennen om de commissarissen te benoemen, dan zou men haar dit recht moeielijk kunnen ontkennen. Utilitatis causa moeten we tot deze conclusie komen, daar de Algemeene Vergadering, als het hoogste orgaan, wel de aangewezene is om in die gevallen door hare beslissing te voorzien.

STEMRECHT.

Zonder nadere bepalingen zou ieder aandeel in de Algemeene Vergadering recht geven op ééne stem, welk principe door de Duitsche wetgeving in art. 224 wordt uitgesproken met de restrictie: »wenn nicht der Gesellschaftsvertrag ein anderes festsetzt."

De Companies Act zegt in artikel 52 hetzelfde eenigzins anders. Deze wet n.l. laat het stemrecht geheel aan de bepalingen der statuten over; hebben deze echter eene bepaling dienaangaande niet opgenomen, dan geeft ieder aandeel ééne stem. Voor 't geval dat de regulations bij de wet gevoegd van kracht zijn, — en deze gelden wanneer er in 't geheel geene statuten zijn gemaakt, — dan treedt artikel 44 dier regulations in werking, waarbij aan den vennoot voor de eerste 10 aandeelen ééne stem, voor iedere vijf *volgende* tot 100 nog ééne stem, en voor iedere 10 boven 100 wederom ééne stem wordt verleend.

In de Fransche wet van 24 Juli 1867 vinden wij in artikel 27 dienaangaande: »Les statuts dé»terminent le nombre d'actions qu'il est nécessaire »de posséder, soit à titre de propriétaire, soit à »titre de mandataire, pour être admis dans l'assem»blée, et le nombre de voix appartenant à chaque »actionnaire en égard au nombre d'actions dont il »est porteur."

Voor de gevallen van: »assemblées générales ap»pelées à vérifier les apports, à nommer les premiers »administrateurs et à vérifier la sincérité de la »déclaration des fondateurs de la société, prescrite »par la deuxième paragraphe de l'article 24, tout »actionnaire quel que soit le nombre des actions,

»dont il est porteur, peut prendre part aux delibe-»rations avec le nombre de voix determiné par les »statuts, sans qu'il puisse être superieur à dix."

Behalve dus in deze uitgezonderde gevallen laat ook de Fransche wet de bepaling geheel aan de statuten over.

De Italiaansche wet geeft in artikel 157 aan den aandeelhouder voor één tot vijf aandeelen ééne stem, aan hem, die van 5—100 aandeelen bezit, voor iedere *vijf* aandeelen éénе stem en voor elke 25 aandeelen boven 100 éénе stem, terwijl de absolute meerderheid der aanwezigen beslist.

De Zwitsersche Bondswet [1]) bevat niets over dit onderwerp, dan dat door absolute meerderheid de besluiten worden genomen, tenzij wet of statuten 't tegendeel bepalen.

Onze wetgever [2]) heeft gemeend het aan de statuten te moeten overlaten (?) onder de *groote* restrictie, dat slechts hoogstens *drie* of *zes* stemmen door een aandeelhouder voor zich zelven mogen worden uitgebracht, al naar mate de vennootschap uit minder of meer dan 100 aandeelen bestaat.

De meeste wetgevingen hebben zich zeer wijselijk van dergelijke bepalingen onthouden, daar toch voor

---

[1]) Schweiz. Obl.recht, art. 648.
[2]) W. v. K., art. 54.

iedere vennootschap uit den aard der zaak eene verschillende regeling noodwendig is. Vooruit te zeggen, dat b.v. een aandeelhouder met 400 aandeelen in eene maatschappij van 1000 aandeelen, slechts evenveel stemmen mag uitbrengen als eene, die aandeelhouder is met 40 aandeelen in eene vennootschap van 150 acties, is, welbeschouwd, eene dwaasheid. De statuten [1]) bij ons te lande hebben, met de weinige speelruimte hun gelaten, dan ook gewoonlijk de wetsbepaling gevolgd door voor een aandeel ééne stem toe te kennen, en het maximum als drie en zes aan te nemen. Andere statuten [2]) geven eerst recht op ééne stem wanneer iemand eigenaar is van twee aandeelen, nog andere beginnen eerst met 4 of 5 en kennen dan voor elke 2, 4 of 5 actiën ééne stem toe tot aan het maximum van 6 door de wet vastgesteld [3]). Nog meer variatie krijgen wij door de bepalingen in enkele statuten, die voor de eerste stem b.v. 5 en voor iedere volgende 10 actiën noodig achten, zooals bij de Nederl. Bank in art. 6 het geval is. Eerst 10 aandeelen geven ééne stem, 20 aandeelen twee en vervolgens iedere 20 wederom

---

[1]) Statuten: Het Noorden, art. 27; West. Entrepot, art. 19; Concertgebouw, art. 20; Bouwkas, art. 10; Ned. Stoomdrukkerij, art. 8; Woningmaatsch[ij], art. 14.

[2]) Statuten: Gemeentecrediet, art. 32.

[3]) Statuten: Kasvereeniging, art. 32; Handelmaatsch[ij], art. 12.

éëne stem, volgens de statuten van de Surinaamsche Bank. Zoo vinden wij in de statuten van de Aastroom: 1—4 aandeelen ééne stem; 5—9 aandeelen twee; boven 10 aandeelen drie stemmen.

Verscheidenheid dus genoeg, doch steeds is het maximum drie of zes stemmen, terwijl toch het getal aandeelen in die maatschappijen zeer verschillend is. Door die verschillende regelingen heeft men de strenge en beperkende wetsbepaling zooveel mogelijk trachten te verzachten, terwijl overigens door schandelijke knoeierij veelal de geheele bepaling der wet tot eene *niet-geschrevene* wordt gemaakt. Wat is n.l. het geval? Vertegenwoordiging is meestal geoorloofd; wat is dus gemakkelijker dan een gedeelte zijner aandeelen — wanneer het blanco aandeelen zijn — aan vriendjes toe te vertrouwen en deze te laten stemmen? Met aandeelen op naam gaat deze knoeierij iets moeilijker, doch onmogelijk is ze gewoonlijk niet.

Zij die zich tot dergelijke praktijken laten leenen, noemt men in den regel »stroomannen," »personae interpositae." Geleend, ja, gehuurd! worden de aandeelen om pressie op eene vergadering te kunnen uitoefenen [1]). Op deze wijze worden op eene alge-

---

[1]) LÖWENFELD: das Recht der Actiengesellschaften, pag. 292 v.v.

meene vergadering 3, 4, 5 tot 10maal meer stemmen uitgebracht, dan mogelijk zou zijn indien de bepaling van art. 54 Wetboek van Koophandel gehandhaafd kon worden.

Te vergeefs heeft men tot nog toe naar maatregelen gezocht om dit kwaad te voorkomen, doch volkomen is men er nog nooit in geslaagd, zoo min hier te lande als elders. Onze wet bevat geene bepalingen desbetreffende, evenmin de Duitsche, doch in de Fransche wet zijn zware boetestraffen bepaald voor het *frauduleus* doen ontstaan eener meerderheid, door zich voor te doen als *eigenaar* van aandeelen, afgescheiden van de vergoeding van kosten, schaden en interessen. Degene, die zijne aandeelen voor een dergelijk doel afstaat, wordt in dit geval eveneens beboet.

Volgens de Belgische wet is reeds voldoende dat iemand zich als *eigenaar voordoet* en *stemt*, om tot eene boete van 50—10.000 francs te worden veroordeeld; eveneens valt deze straf op hen, die hunne aandeelen tot een dusdanig gebruik afstaan. Deze bepalingen zijn totaal onpractisch, daar het bijna nooit is te bewijzen, dat iemand zonder eigenaar te zijn, stemrecht heeft uitgeoefend. 't Schijnt ons toe, dat door de inschrijving in 't register van aandeelhouders, iemand beschouwd wordt als eigenaar, en nog meer door het bezit van blanco-actiën, de

houder wordt gerekend eigenaar te zijn [1]. Beter is het geene strafbepaling te hebben, dan eene, die niet uitvoerbaar is. Alleen in geval van huur op groote schaal aan de beurs, zooals LÖWENFELD opmerkt, in zijn »Recht der Actiengesellschaften" blz. 306, zou het kwaad te constateeren zijn, ofschoon wij ook dan nog het bewijs zeer moeielijk achten, en buitendien we ons de huur op zoo groote schaal moeielijk kunnen voorstellen. 't Gewone geval is toch wel dat een bezitter van een groot getal aandeelen zijne actiën distribueert, en zoodoende eene overwegende macht op de algemeene vergadering wordt; daartegen werken deze strafbepalingen en de soortgelijke, die LÖWENFELD voorstelt, totaal niets uit.

De Italiaansche wet bepaalt in art. 160 alleen: »I soci possono farsi rappresentare nelle assemblee »generali da mandatari, soci o non soci," en heeft geene beperkende bepalingen. De Zwitsersche codificatie bevat geene bepaling over vertegenwoordiging en, onzes inziens, zeer terecht, daar deze uit den aard der zaak volgt.

Vele statuten bevatten bepalingen om de verkrachting van 't stemrecht te voorkomen.

Zoo b.v. dat alleen zij stemrecht hebben, die aandeelen op hun naam hebben doen stellen in het

---

[1]) Art. 2014 B. W.

register van aandeelhouders — en dit gedurende een bepaalden tijd het geval geweest is, voegen andere statuten er bij [1]).

Ook vindt men de bepaling, waarbij iedere overschrijving in het register een zeker getal dagen of weken vóór eene vergadering geheel onmogelijk is.

Door deze bepalingen wordt het uitoefenen van onwettig stemrecht niet verhinderd, en zij, die binnen dien gestelden termijn aandeelhouders geworden zijn, worden geweerd hun stemrecht uit te oefenen.

't Zelfde gevolg heeft de regel, dat de aandeelen b.v. 2, 4, 8, 14, 20 dagen of langer vóór de vergadering ten kantore der vennootschap moeten gedeponeerd worden [2]).

Alle deze bepalingen werken zeer weinig uit, en juist doordien bij ons de vennootschappen gebonden zijn aan het maximum van zes stemmen, is er bij groote maatschappijen veel meer gelegenheid, en ook veel meer verzoeking om door splitsing zijner actiën eene ongeoorloofde pressie op de besluiten der Algemeene Vergadering uit te oefenen.

Liet men in de eerste plaats geheel aan de statuten over om het stemrecht te regelen — waarvoor

---

[1]) Renaud, pag. 470. Statuten: Ned. Bank, art. 6; Ned. Handelmij, art. 12; Gemeentecrediet, art. 32.

[2]) Statuten: Surin. Bank, art. 49; Kasvereeniging, art. 32; West. Entrepot, art. 19.

inderdaad geen algemeene regel is te geven — ook de bepalingen tegen ontduiking van 't stemrecht zouden beter tot haar recht kunnen komen.

Door iedere vertegenwoordiging uit te sluiten, of alleen aandeelhouders 't recht te geven, andere aandeelhouders te representeeren, en de bepaling dat niemand voor zich zelf en voor anderen meer dan een bepaald getal stemmen mag uitbrengen, verder door bestuurders en commissarissen als gemachtigden te weren, hebben wetgeving en statuten de uitoefening van het stemrecht eveneens beperkt [1]).

GELDIGHEID VAN DE BESLUITEN DER ALGEMEENE VERGADERING.

Zooals wij reeds vroeger zagen [2]) is eene der eerste vereischten voor eene Algemeene Vergadering de wettelijke oproeping; slechts wanneer daaraan is voldaan, zal, in 't algemeen, eene Algemeene Vergadering besluiten kunnen nemen, die gevolgen zullen hebben voor de vennootschap, onafhankelijk van 't getal aandeelhouders of aandeelen, die vertegenwoordigd zijn geweest.

---

[1]) Statuten: Surin. Bank, art. 49; Ned. Bank, art. 6: Handelmij, art. 17; Kasvereeniging, art. 32; Gem. crediet, art. 32; Concertgebouw, art. 20; Woningmij, art. 14; Art. 54 W. v. K.

[2]) Zie blz. 3, v.v.

Dit is echter niet meer waar dan in 't algemeen; veeltijds zal eene eenvoudige oproeping *alleen* eene vergadering niet competent maken om besluiten te nemen.

Zoowel enkele wetgevingen als statuten stellen voorwaarden, 't zij voor alle dezelfde, 't zij hoogere eischen voor enkele Algemeene Vergaderingen. Het Wetboek van Koophandel bemoeit zich ook hiermede niet, zoodat we alweer troost dienen te zoeken bij de statuten.

La loi sur les sociétés [1]) vraagt voor gewone Algemeene Vergaderingen de aanwezigheid van $\frac{1}{4}$ gedeelte van 't kapitaal; voor beraadslagingen of beslissingen, vermeld in art. 30, de helft, terwijl, indien deze niet aanwezig is, voorloopige besluiten worden genomen, die aangekondigd, op bij de wet voorgeschreven wijze, in eene volgende vergadering $\frac{1}{5}$ van het kapitaal vertegenwoordigende, kunnen worden behandeld.

Statutenverandering, of verlenging boven den vastgestelden tijd, of ontbinding vóór dien tijd, kunnen alleen besloten worden door eene Algemeene Vergadering waarin de helft van 't kapitaal is vertegenwoordigd, terwijl deze helft voor de drie (!) vermelde gevallen steeds noodig schijnt.

---

[1]) Art. 29.

De Belgische wet vraagt hetzelfde als artikel 31 van de Fransche wet.

De Engelsche wetgeving is tevreden met behoorlijke oproeping, wanneer 't eene vergadering geldt, die de rekening en verantwoording van het bestuur en het bedrag van het dividend moet vaststellen. In alle andere gevallen vraagt ze, wanneer de vennootschap uit 10 aandeelhouders bestaat, de tegenwoordigheid van 5; van 10—50 voor iedere 5 één boven de eerste vijf, terwijl nooit meer dan 20 aandeelhouders behoeven aanwezig te zijn.

In de Italiaansche wetgeving vinden we in art. 157 voor eene gewone Algemeene Vergadering de tegenwoordigheid van de helft van 't kapitaal vereischt, en is deze niet aanwezig dan beslist eene volgende Algemeene Vergadering, »qualunque sia »la parte di capitale rappresentata dai soci inter»venuti."

Voor statutenverandering is steeds noodig vertegenwoordiging van $\frac{3}{4}$ van 't kapitaal, en de toestemming van minstens de helft van 't kapitaal, tenzij de statuten anders bepalen [1]). De Duitsche en de Zwitsersche wet bevatten, even als de onze, niets.

De statuten hier te lande varieeren; sommige zijn voor alle besluiten met de meerderheid der aanwe-

---

[1]) Art. 158.

zigen tevreden, andere eischen meer; b.v. voor statutenverandering de meerderheid van alle stemmen, die *kunnen* worden uitgebracht [1]), zoodat dus minstens de helft der stemmen moet tegenwoordig zijn om een besluit te kunnen nemen.

De statuten der Nederlandsche Bank vragen de aanwezigheid van de helft van het kapitaal en $\frac{3}{4}$ der stemmen voor een besluit tot statutenverandering. Dergelijke bepalingen vinden we eveneens in andere statuten [2]).

Ook de meerderheid, die voor een besluit noodig is, kan zeer verschillend zijn, wat ons uit de artikelen der aangehaalde statuten trouwens reeds gebleken is.

Er wordt onderscheiden tusschen absolute en relatieve meerderheid, d. w. z. dat in 't eene geval de grootste helft der aanwezige stemmen vóór het voorstel moet zijn, — wat o. a. de Italiaansche wet in art. 155 en de Zwitsersche in art. 648 bepaalt — en in 't andere geval alleen 't getal voorstemmers grooter moet zijn dan dat der tegenstemmers.

Overigens onderscheidt men nog tusschen de meerderheid der uitgebrachte en die van de stemmen,

---

[1]) Statuten: Westelijk Entrepot, art. 19.

[2]) Statuten: Ned. Bank, art. 45; Kasvereeniging, art. 47; Gem. crediet, artt. 34, 35 en 39; Surin. Bank, art. 54.

die uitgebracht *kunnen* worden. Als impératieve bepaling is ze, hoe ook geordonneerd, zeer zeker af te keuren. Steeds vinden wij in de statuten terug de zinsnede: »de meerderheid bindt de minderheid." Wat wil dat zeggen? Alleen dit, dat tegen de besluiten door de Algemeene Vergadering genomen in overeenstemming met en binnen de grenzen harer bevoegdheid door de statuten gesteld, de minderheid niet kan opkomen.

Van binden, verbinden, verbonden zijn in de gewone beteekenis kan hier wel geen sprake zijn, daar de Algemeene Vergadering een aandeelhouder tot *niets* kan *verplichten*.

De minderheid kan evenwel tegen besluiten der Algemeene Vergadering opkomen, die onwettig, d. i. tegen de statuten of wetsbepaling in, genomen zijn.

Daartoe staat haar de weg van rechten open, evenals voor ieder ander onrecht haar aangedaan. Ieder aandeelhouder voor zich heeft eveneens dat recht.

Een besluit aldus genomen, is geen besluit eener Algemeene vergadering en kan niet ten uitvoer gelegd worden.

Alleen de onwettigheid dient dus aangetoond te worden.

NOTULEN.

De besluiten eener Algemeene Vergadering worden geconstateerd evenals die van andere vergaderingen door het houden van notulen, die gewoonlijk in een daarvoor bestemd register worden ingeschreven en, al naar gelang de statuten daarover voorschriften bevatten, wat zeer dikwijls niet het geval is, door één of meer bestuurders worden onderteekend, 't zij zonder of met de onderteekening van één of meer aandeelhouders, of alleen door eenige aandeelhouders.

Wanneer geene bepalingen in de statuten gevonden worden, ligt het in den aard der zaak dat toch notulen voor de goede orde worden gehouden, doch wettelijk voorschrift is het niet, en zooals wij meenen en straks nader zullen toelichten, dienen zij nergens anders voor dan om het geheugen der aandeelhouders of bestuurders te gemoet te komen.

Één enkel artikel [1]) slechts vonden wij, 't welk het houden der notulen door een notaris voorschrijft, waaruit wel blijkt, dat de ontwerpers van statuten eene authentieke vervaardiging van het verhandelde op eene Algemeene Vergadering niet noodig hebben geoordeeld.

Notariëele opmaking is bovendien zeer lastig in

---

[1]) Statuten: Surin. Bank, art. 45.

verband met artt. 25, 26 en 32 van de wet op 't Notarisambt, welke vordert dat partijen — in dezen de aanwezige vennooten — den notaris bekend zijn, de akte onderteekenen en de volmachten aan deze akte worden gehecht.

Veel omslag, veel werk en kosten zonder resultaat; immers alle besluiten der Algemeene Vergadering kunnen als vallende onder de bepalingen voor daden van koophandel, door getuigen bewezen worden [1]).

Dat er naamlooze vennootschappen zijn, die geene daden van koophandel verrichten en toch de Koninklijke bewilliging verkregen, kan ons voor deze meening niet in den weg staan.

Wil men de notulen eener Algemeene Vergadering rekenen onder de *niet-verplichte*, maar *gebruikelijke* koopmansboeken [2]), — waarvoor inderdaad wel iets valt te zeggen, — dan is evenmin authentieke opmaking noodig, doch zou onzes inziens voldoende zijn, — zonder bepalingen desbetreffende in de statuten, — dat zij geteekend werden door hen, die ter Algemeene Vergadering de besluiten namen, of door hen daartoe door de statuten of Algemeene Vergadering aangewezen.

Dat nu voor statutenveranderingen of verlenging

---

[1]) W. v. K., art. 1.

[2]) W. v. K., art. 6.

eene notariëele akte voorgeschreven is, bewijst nog niet, dat van het verhandelde in de vergadering, waarin daarover zal beslist worden, eene dusdanige akte moet worden opgemaakt.

De vergadering zal, om die akte te doen opmaken, eenen notaris kunnen aanwijzen, die, ex post, uit de besluiten der Algemeene Vergadering de akte zal passeeren.

IMPERATIEVE WETSBEPALINGEN.

Alzoo de verschillende wetsbepalingen en die van sommige statuten, betreffende de Algemeene Vergadering, nagegaan hebbende, dienen eenige opmerkingen te volgen in hoeverre in 't algemeen imperatieve wetsbepalingen, — waarvan niet mag worden afgeweken, — aanbeveling of afkeuring verdienen, terwijl wij in de tweede plaats eene poging willen wagen om aan te geven wat — volgens onze meening — dan alzoo door de wet dient vastgesteld te zijn.

Wij bedoelen hier en zullen zoo min mogelijk van het onderwerp trachten af te dwalen, alleen imperatieve bepalingen betreffende de Algemeene Vergadering en niet die betreffende de vennootschap, ofschoon wat waar is voor het onderdeel, veelal waar zal zijn voor de geheele vennootschap.

Op den voorgrond moet geplaatst worden de onderscheiding in 't belang van *derden* en dat der *aandeelhouders.*

't Belang van derden bij de besluiten eener Algemeene Vergadering gaat voor de *Algemeene Vergadering* voor een groot deel samen met dat van aandeelhouders; hebben deze belang bij eene spoedige afdoening der zaken door eene Algemeene Vergadering, het belang van de derden met de vennootschap handelende is soms niet minder groot.

Steeds is er verband tusschen beider belangen, of zal men dit soms kunnen ontkennen voor ontbinding, voortzetting, verandering van statuten?

Obligatiehouders zijn zeer zeker derden, die in de allereerste plaats belang hebben bij besluiten der Algemeene Vergadering [1]).

In abstracto geredeneerd heeft echter de Staat zich met de overeenkomst der naamlooze vennootschap in 't geheel niet *meer* te bemoeien dan met andere overeenkomsten, dus geene imperatieve maatregelen voor te schrijven, waarvan niet mag worden afgeweken. Partijen moeten *vrij* zijn in hunne overeenkomsten.

---

[1]) De Centraal Spoorweg Maatschappij gaf in 1866 aan de obligatiehouders verschillende rechten, die de Algemeene Vergadering in hare besluiten beperkten, in de statuten werden opgenomen en aldus ook tegen derden werken. Zie hierover Asser, de Naamlooze Vennootschap, pag. 33.

Economisch wordt deze stelling eveneens terecht verdedigd, maar dat ze ook dan nog eenigszins abstract theoretisch wordt beredeneerd, is maar al te waar.

Komt men toch aan den praktischen kant van 't vraagstuk, dan ziet men dat *eenige* regeling, *enkele* voorschriften, zij het ook niet van imperatieven aard, wenschelijk zijn en ook de aandeelhouders in 't geheel niet aan banden behoeven te leggen.

Dit vooral is het bezwaar van velen, en zeer juist, tegen de imperatieve bepalingen voor naamlooze vennootschappen[1]; vandaar dat ook de bepaling van art. 39 van ons ontwerp wet van 22 Nov. 1871 geheele afkeuring verdient.

Zij luidt: »Van elk besluit eener Algemeene »Vergadering, die minder dan de helft van het »maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigt, kunnen »zoowel het bestuur als de houders van minstens »een tiende van het kapitaal in hooger beroep komen »bij eene volgende vergadering.

»De eerste aankondiging tot bijeenroeping dezer »vergadering geschiedt binnen eenentwintig dagen »na het bestreden besluit, hetwelk zoolang onuitge»voerd blijft.

---

[1]) Men zie vooral: Asser, de Naamlooze Vennootschap, bl. 70, v.v.

»Tegen de uitspraak in hooger beroep is geen »verder verzet mogelijk, onverschillig welk bedrag »van het kapitaal in de laatste vergadering verte-»genwoordigd was" [1]).

't Is alsof tijd geen geld kost, alsof de aandeelhouders steeds lust zullen gevoelen te vergaderen en of op deze wijze niet vele vennootschappen voor groote operaties steeds te laat zouden komen!

Even goed, doch ook even dwaas, had men kunnen bepalen, dat *steeds* de grootste helft van het kapitaal op de Algemeene Vergadering moest tegenwoordig zijn!

Ontzeilt men die klip (het te veel aan banden leggen der aandeelhouders), dan gelooven wij, dat èn voldaan is aan hen, die bescherming van aandeelhouders en derden willen tegenover de, helaas! te veel gebleken »Schwindel", èn dat eveneens zij kunnen tevreden zijn, die geene beletselen wenschen voor de vrije ontwikkeling der naamlooze vennootschap.

Wij voor ons zouden zoo weinig mogelijk staatsbemoeiing wenschen; zelfs de Engelsche wet, die de N. V. veel vrijheid laat, heeft eene geheele regeling in hare regulations bij de Companies Act gevoegd.

Deze regulations zijn natuurlijk voor zeer weinig

---

[1]) ASSER, de N. V., pag. 52.

vennootschappen te gebruiken en maken het overzicht, het inzicht en 't gebruik eener wet niet gemakkelijker.

Onze tegenwoordige wetgeving behandelt de Algemeene Vergadering zeer pover, laten we zeggen *bijna* in 't geheel niet; eens vinden wij slechts den naam genoemd in artikel 55, doch wat eene Algemeene Vergadering is, hoe zij tot stand moet komen, welke macht zij bezit, hoe die macht bepaald moet worden, van dat alles vinden wij niets!

Zoo kan de vraag gesteld worden of art. 44 eene Algemeene Vergadering bedoelt, dan of eene verkiezing van 't bestuur ook zou kunnen geschieden door b. v. eene vergadering, die niet aan de voorwaarden eener Algemeene Vergadering voldoet, of door b. v. bij de aandeelhouders — zoo zij bekend zijn — evenals bij reederijen dikwijls geschiedt, eene lijst te laten circuleeren.

De bedoeling is waarschijnlijk wel eene Algemeene Vergadering geweest; geliefden echter de statuten eene andere wijze van benoeming van 't bestuur of commissarissen te bevatten dan die in de Algemeene Vergadering, dan zou zulks niet in strijd zijn met de woorden van art. 44 [1]).

---

[1]) De beraadslagingen in de 2de kamer over dit art. geven geene ophelderingen. Zie Voorduin, dl. VIII, 283.

Overigens vinden wij nog voorschriften in de artikelen 52, 54 en 55, waarvan, zooals we boven reeds schreven, alleen art. 55 de woorden »Algemeene Vergadering" gebruikt.

In deze weinige bepalingen heeft, onzes inziens, de wetgever te veel in de *inwendige organisatie* van de naamlooze vennootschap, in 't bizonder van die der Algemeene Vergadering, ingegrepen, terwijl hij 't begrip zelf geheel heeft verwaarloosd.

Wij zullen trachten dit aan te toonen, door aan te geven wat wij in eene wet op de naamlooze vennootschappen voor de Algemeene Vergadering noodzakelijk achten.

1°. *De oproeping tot de Algemeene Vergadering zal de punten van behandeling behelzen, waarvan op de Algemeene Vergadering niet mag worden afgeweken* [1]).

De uitzondering op dezen regel voor 't besluit — staande de Algemeene Vergadering genomen — om eene buitengewone Algemeene Vergadering bijeen te roepen, in sommige wetgevingen gegeven, is door het volgende overbodig [2]).

2°. *'t Recht der aandeelhouders eene Algemeene Vergadering te* doen *bijeenroepen, behoort erkend te zijn*,

---

[1]) Ontwerp 1871, art. 35. Men zie blz. 10 en 47.

[2]) Schweizerische Obligationenrecht, art. 646.

terwijl de wet de regeling daarvan aan de statuten overlaat.

Hebben de statuten geene bepalingen opgenomen, dan hebben (b.v.) *de aandeelhouders, vertegenwoordigende* $\frac{1}{10}$ *van het maatschappelijk kapitaal, dit recht* [1]).

Met »doen" bijeenroepen bedoelen wij, dat op het verzoek der aandeelhouders, de macht, anders met de bijeenroeping belast, deze ook in dit geval moet bewerkstelligen.

De aandeelhouders *zelf* kunnen moeilijk eene vergadering convoceeren, daar ingeval van blanco-aandeelen niet is na te gaan of de oproeping door gerechtigden geschied is.

3°. *De Algemeene Vergadering vertegenwoordigt de vennootschap, beslist bij meerderheid der uitgebrachte stemmen, tenzij de statuten daarvan afwijken*[2]).

Door deze stelling in de wet op te nemen wordt de werkkring der Algemeene Vergadering genoeg omschreven, terwijl het aan de statuten kan worden overgelaten dien werkkring uit te breiden of in te krimpen; de wet heeft zich daarmede niet te bemoeien.

Absolute meerderheid is geen vereischte.

---

[1]) Ontwerp 1871, art. 34.

[2]) Men zie blz. 3 v.v., ASSER, N. V. blz. 49 en 50. Ontwerp 1871, art. 36.

4°. *Ieder aandeel geeft ééne stem, tenzij de statuten andere bepalingen bevatten.*

't Is onmogelijk voor alle maatschappijen dezelfde regeling in te voeren, waarom ons artikel 54 Wetboek van Koophandel ook dient te vervallen [1]).

5°. *Dat eene jaarlijksche rekening en verantwoording aan de Algemeene Vergadering moet afgelegd worden, terwijl de balans* 14 *dagen te voren voor de aandeelhouders moet verkrijgbaar zijn, of ter inzage liggen*, tenzij de statuten eene andere regeling bevatten.

6°. *Bestuurders mogen niet stemmen over de goedkeuring der rekening en verantwoording en der balans.*

Over vertegenwoordiging wenschen wij geene bepaling in de wet; dat zij, zonder eene dergelijke toelating door de wet, zou zijn uitgesloten, kunnen wij ons niet voorstellen.

Beperkingen kunnen gerust aan de statuten worden overgelaten. Door deze voorschriften, meenen wij, met alle bescheidenheid, dat de wetgever voldoende de belangen der aandeelhouders tegenover elkander en tegenover de bestuurders der vennootschap zou behartigen en de belangen van derden niet zou verwaarloozen, terwijl verdere bepalingen belemmerend zouden werken voor de ontwikkeling van

---

[1]) Men zie blz. 49.

de, economisch zoo hoogst nuttige instelling, en aan de aandeelhouders geene meerdere waarborgen geven tegen bedrog of knoeierij.

Het karakter van de Algemeene Vergadering is, onzes inziens, ook voldoende aangewezen en verwarring met andere instellingen minder mogelijk.

Imperatief zou de wet bijna niet optreden; immers ze zou de nadere regeling van ieder punt aan de statuten overlaten. Geheel anders vinden wij dit in 't ontwerp van 1871, 't welk in artt. 34—39 bijna geheel imperatief optreedt. Behalve de artikelen, die wij daarvan reeds aanhaalden, beschouwt dit ontwerp in artikel 38 de Algemeene Vergadering niet als het *hoogste orgaan* der naamlooze vennootschap, *beperkt* of *uitgebreid* in hare bevoegdheid door de statuten, maar schijnt veeleer, in verband met de Memorie van toelichting, het hooger te schatten en hare bevoegdheid uit te strekken tot wijziging der statuten [1]).

Wij zijn van oordeel, dat alleen de statuten. — d. i. de overeenkomst der partijen, — deze bevoegdheid kunnen geven en de wet in dezen niet behoort op te treden.

Daarmede is ook in strijd de bepaling: »Geene »wijziging wordt aangenomen tenzij twee derden

---

1) Asser, N. V. blz. 50.

» van het aantal uitgebrachte stemmen zich daarvoor
» hebben verklaard."

» De statuten kunnen echter tot wijziging van
» sommige bepalingen eene grootere meerderheid ver-
» eischen."

In art. 35 van dat ontwerp wordt bepaald, dat de oproeping tot de Algemeene Vergadering *steeds moet* geschieden door twee aankondigingen in de Nieuwsbladen.

't Schijnt dat daardoor convocatie door middel van brieven van oproeping is uitgesloten, welke bij aandeelen op naam zeer zeker te verkiezen is boven aankondiging in een dagblad.

't Zelfde artikel behelst, dat tusschen de eerste aankondiging en den dag der vergadering ten minste 14 en ten hoogste 21 dagen moeten verloopen.

Waarvoor die vaststelling? Alsof voor iedere vennootschap 14 dagen noodig was en 21 voldoende, en nooit urgentie 't geval kon zijn!

Met de bepaling van dit artikel, dat de punten van behandeling in de oproeping dienen vermeld te worden, kunnen wij ons zeer goed vereenigen, doch in verband met de termijnen boven genoemd, zal ze soms hinderlijk kunnen werken.

Aan 't slot van artikel 35 merken wij nog de curieuse bepaling op dat: » Het bestuur of voorloopig
» bestuur zorgt dat het ter vergadering verhandelde

»worde opgeteekend in een doorloopend register, »waarvan ieder Vennoot kosteloos inzage, en, voor »zijne rekening, afschrift of uittreksel kan ont- »vangen."

Dit voorschrift is in hooge mate ondoelmatig, daar het aan het register in 't geheel geen kracht van bewijs of iets dergelijks toekent, en 't recht der aandeelhouders om afschrift te hebben al zeer weinig beteekent, en aan den anderen kant zou kunnen ontaarden in plagerij. Overigens zou dit voorschrift veeleer in de statuten te huis behooren.

Dat wij 't met de bepaling van artikel 36 niet eens zijn, hetwelk geen bestuurder, vereffenaar of commissaris als gemachtigde toelaat, hebben wij reeds vroeger aangetoond.

Artikel 37 behelst eveneens eene bepaling, die onmogelijk door alle vennootschappen is na te komen. Assurantie-maatschappijen, die maanden na sluiting van het boekjaar niet alle risico's hebben vereffend, zullen veeltijds niet in staat zijn binnen de eerste drie maanden eene *zuivere* balans op te maken.

Dat evenwel de statuten eene andere regeling *kunnen* inhouden, verzacht deze bepaling in hooge mate, maar maakt ze ook overbodig, aangezien het dan beter ware geweest de statuten geheel vrij spel te laten, door b.v. alleen te bepalen dat éène Algemeene Vergadering per jaar moet gehouden

worden om rekening en verantwoording af te leggen en de balans te beoordeelen.

Van dit wetsontwerp zeide de commissie van rapporteurs in den aanhef van haar verslag d.d. 1 Juni 1872 uitgebracht:

»Ontving men algemeen den indruk dat het ont-»werp in velerlei opzicht gebrek openbaart aan prak-»tische kennis van de werking der naamlooze ven-»nootschap uit een commercieel en industrieel »oogpunt," en meer algemeen de Algemeene Vergadering rakende, zeide zij:

»Wie art. 34—39 leest, denkt onwillekeurig niet »eene wet, maar conceptstatuten voor zich te hebben."

Zeker geene beoordeeling die gunstig kan stemmen voór een wetsontwerp. Sints die *poging* tot verbetering zijn ruim 10 jaren voorbijgegaan, en nog steeds sukkelen wij voort met ons teveel en toch niets actueels regelend Wetboek van Koophandel.

Eene herziening wordt met den dag meer noodig, en behoeft volgens mijne meening geenzins te wachten op de herziening van het geheele Wetboek van Koophandel, daar het met onze groote wetgevende kracht (!) te voorzien is, dat er dan nog jaren zullen verloopen aleer de naamlooze vennootschappen en de Algemeene Vergadering door betere voorschriften geregeld zijn.

Ik mag mij niet voorstellen door dit proefschrift iets te zullen uitwerken in deze richting, doch meen. alleen gegeven te hebben wat mijn plicht was te doen, en zooals in de gegevene omstandigheden en met mijne luttele krachten mogelijk was.

Dat deze regelen geene harde beoordeeling mogen vinden, daarvan houd ik mij overtuigd.

AANHANGSEL.

Aan het blz. 75 vermelde voorloopig verslag der commissie van rapporteurs der Tweede Kamer over het Nederlandsche ontwerp van 1871 ontleenen wij nog het volgende:

Art. 37. Sommige leden wenschten, dat de algemeene vergadering altijd binnen drie maanden na de sluiting van het boekjaar belegd worde, en dus geene afwijking bij de statuten zij toegelaten.

Zij meenden, dat dit in de praktijk geen bezwaren opleveren zou.

Anderen wilden volkomene vrijheid gelaten hebben zonder wettelijke bepaling.

Met den hoogleeraar ASSER (t. a. pl., blz. 52) wezen zij op assurantie-maatschappijen, voor wie de termijn van drie maanden veel te kort is. Hetzelfde geldt van spoorwegmaatschappijen, hetgeen blijkt uit hare uitdeeling van voorloopige dividenden.

Art. 38. De gevoelens liepen uiteen over de vraag, of afwijking van de statuten bij meerderheid van stemmen door de algemeene vergadering mag besloten worden, dan wel of daartoe eenstemmigheid is vereischt. Sommige leden, zich beroepende op

blz. 49 der brochure van prof. ASSER, spraken in laatstgenoemden zin. De statuten vormen eene overeenkomst tusschen partijen, die alleen met algemeene toestemming gewijzigd mogen worden, tenzij deze het recht van wijziging aan de meerderheid hebben overgelaten.

Zal het recht om bij meerderheid van stemmen tot wijziging der statuten te besluiten bestaan, dan moet het dus bij de statuten zijn toegekend.

Meer leden wilden het recht bij de wet toegekend zien, zonder bevoegdheid tot afwijking bij de statuten. Anders ontstaat het gevaar, dat eene kleine, door ongeoorloofde drijfveeren gedreven oppositie het beste tegenwerken kan.

Ter voorziening in dit opzicht van overijlde besluiten, werd het denkbeeld geopperd om eene tweede lezing gebiedend te maken, en dus de beslissing te verdagen tot eene volgende vergadering met eene tusschenruimte bijvoorbeeld van veertien dagen of eene maand.

Dit denkbeeld is eenigermate uitgedrukt in art. 39, maar alleen voor het geval, dat de algemeene vergadering minder dan de helft van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigt. Onder deze leden was er één, die in overweging gaf het recht bij de wet toe te kennen met bevoegdheid van afwijking bij de statuten.

»Wijziging der statuten'' kan ook betreffen *ver-*

mindering van het kapitaal. Is deze vrijgelaten?

Ja, naar men meende, mits met waarborgen voor de schuldeischers. Anders ontbindt men de vennootschap en richt haar terstond met kleiner kapitaal weder op. Maar waartoe die kostbare en omslachtige liquidatie? Ook in Engeland is de vermindering van kapitaal bij de wet toegestaan. Art. 50 Wetboek van Koophandel bepaalt een termijn binnen welken niet geplaatste aandeelen moeten geplaatst worden, welke termijn telkens kan worden verlengd.

Het gevolg daarvan is, dat eene vennootschap voortdurend werkt met een kleiner dan het statutair kapitaal. Dit nu is tegen den geest der wet.

Alinea 2 *en* 3. Eenige leden wenschten meer vrijheid om in de statuten af te wijken van het aantal vereischte stemmen.

Alinea 3. Hier rijst wederom de vraag, of eene algemeene vergadering bevoegd is den grondslag der vennootschap te veranderen zonder toestemming van *alle* vennooten, wanneer die bevoegdheid niet in de statuten erkend is.

Sommige leden achtten zoodanige restrictie niet noodzakelijk en voor het geval van art. 31 schadelijk. Een aantal andere leden waren van oordeel, dat verandering van het voorwerp der onderneming of fusie niet moest kunnen worden opgedrongen bij overstemming.

Althans zij, die tegenstemden, moesten bevoegd

zijn te vorderen, dat de anderen hunne aandeelen zouden overnemen a pari, of, als zij hooger stonden, tegen beursprijs.

Art. 39. *Hooger Beroep.* Eene minder juiste uitdrukking. Kan men bij zich zelf in hooger beroep komen?

De bepaling, die ook voor eene verkiezing zou gelden, werd door vele leden afgekeurd, door andere leden goedgekeurd. De tegenstanders beaamden de bezwaren door prof. ASSER (blz. 52 en volgg.) tegen het artikel ingebracht. De voorstanders deelden in die bezwaren; zij wilden aan de algemeene vergadering het recht tot wijziging der statuten onvoorwaardelijk hebben toegekend.

Eenigen hunner verklaarden echter, dat wanneer zij voor zulke besluiten tot wijziging eene tweede lezing of appèl wilden toelaten, zij nogtans voor alle andere besluiten dat middel wilden uitsluiten.

De opmerking werd gemaakt, dat art. 39 op de besluiten van art. 38 niet toepasselijk is."

STELLINGEN.

I.

Artikel 224 Allgemein Deutsches Handelsgesetzbuch verdient de voorkeur boven ons artikel 54 Wetboek van Koophandel.

II.

Staatsgoedkeuring van naamlooze vennootschappen is af te keuren.

III.

't Is wenschelijk, dat de oproeping tot de Algemeene Vergadering de punten van behandeling inhoudt, en dat daarvan niet mag worden afgeweken.

IV.

Bestuurders van naamlooze vennootschappen en commissarissen, die beheer voeren, mogen geen stemrecht uitoefenen over de rekening en verantwoording van hun beheer.

V.

Ten onrechte heeft de Nederlandsche wet den werkkring der naamlooze vennootschap beperkt tot daden van koophandel.

VI.

De persoonlijke staat van den vreemdeling wordt beheerscht door de wetten van *zijn* land.

VII.

De kosten tot behoud eener zaak gemaakt zijn ook bevoorrecht boven hypotheek.

VIII.

Artikel 304 N. W. v. S. is in strijd met het algemeen beginsel van artikel 10 van dat wetboek.

IX.

Artikel 294 N. W. v. S. moet vervallen.

X.

De indirecte belastings*vorm* is aan te bevelen.

XI.

Indirecte belastingen op levensmiddelen zijn in de hoogste mate af te keuren.

XII.

't Beklemrecht behoort afkoopbaar gesteld te worden.

XIII.

De banken van leening zijn uit een economisch oogpunt sterk te veroordeelen.

XIV.

Het straatgeld als Gemeentebelasting is onwettig.

XV.

De Staat of de Gemeente behooren zooveel mogelijk de armenverzorging op zich te nemen.

XVI.

De regeling van ons kiesrecht is zeer af te keuren.

XVII.

Algemeen stemrecht is op utiliteitsgronden *alsnog* te verwerpen.

XVIII.

Lenting beweert ten onrechte dat alinea 2 van artikel 7 Grondwet overbodig is.

XIX.

Den houder van een niet-geaccepteerden wisselbrief moest privilegie worden toegekend voor 't bedrag van dien wissel, op het fonds dat de betrokkene van den trekker in handen heeft, ingeval de trekker failleert.

XX.

Mr. Kist beweert ten onrechte dat de vennootschap onder firma een eigen vermogen heeft.

XXI.

Het recht van afstand, ingevolge artikel 321 en 335 Wetboek van Koophandel, strekt zich uit tot het geval, dat het schip is verkocht, en de afstand dus zou betreffen de opbrengst van het verkochte schip.

XXII.

De reeders hebben het recht van afstand ook tegenover den boekhouder.

7/30/29 [illegible]

